

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 60 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek,
sredo in petek

Liubljana, petek 12. julija 1940

Cena posamezni
številki din 150

Skupni gospo- darski odbor

Na zborovanju v Novem Sadu, katerega so se udeležili zastopniki vseh glavnih gospodarskih organizacij donavske banovine, se je ustanovil skupen odbor vse teh gospodarskih organizacij, ki naj brani gospodarske interese Vojvodine. Posebno v sedanjih časih, ko se izdajajo vedno nove in za gospodarstvo dostikrat naravnost usodne uredbe in naredbe, je potreba takšnega skupnega odbora gospodarskih organizacij nad vse evidentna. Še mnogo bolj, kot za donavsko banovino, pa je takšen odbor potreben za dravsko banovino, ker je ta gospodarsko mnogo bolj enotna, kakor pa donavska banovina, ki obsega tudi srbijanske kraje.

Dejansko se je v Sloveniji tudi misel takšnega skupnega gospodarskega odbora pojavila že večkrat, v mnogih krajih pa je bila tudi že uresničena. Na pobudo agilnih in uglednih trgovcev so se že v mnogih slovenskih krajih ustanovili skupni akcijski odbori vseh gospodarskih organizacij. Za časa znane Gjorgjevičeve davčne prakse se je ustanovil takšen akcijski odbor tudi v Ljubljani. Ti akcijski odbori naj bi bili po prvotni zasnovi njih ustanoviteljev začetek složnega dela vseh gospodarskih organizacij, kar je bilo od vsega početka jasno, da se morejo gospodarski stanovi uveljaviti v javnem življenju le s skupnim in složnim nastopom.

Danes je potreba takšnega skupnega dela še vse drugače evidentna ko pred leti, kajti danes je gospodarstvo še vse drugače omejeno v svojem svobodnem udejstvovanju. Poleg tega pa se napovedujejo še novi dogodki, ki morejo zasebnemu gospodarstvu zadati tudi najtežje udarce, če ne bo znalo to z vso učinkovitostjo braniti svojih interesov. Skupna organizacija vseh gospodarskih stanov v Sloveniji je danes že sama po sebi evidentna zahteva, ki bi se morala tudi čim prej uresničiti.

Saj je vse polno perečih vprašanj, ki jih mora Slovenija čim prej rešiti in ki se tičejo vseh gospodarskih ljudi in organizacij. V prvi vrsti treba tu omeniti oskrbo Slovenije z žitom in moko. Zaradi uvedbe maksimalnih cen se opaža v nekaterih krajih pomanjkanje, ki se more še nevarno poostriiti. Slovenija pa mora gledati tudi na to, da se njena dajatev za žito ne bo kar venomer večala. Razni monopoli, ki se uvajajo v zunanji trgovini, resno ogrožajo mnoge gospodarske ljudi in nevarnost je, da bo Slovenija od teh monopolov prav zelo prizadeta. Tudi sedanja praksa pri uvoznih dovoljenjih ni v korist gospodarstvu Slovenije. Pravice, ki jih je dobil glede zunanje trgovine Zagreb, morajo veljati tudi za Ljubljano. Takšnih in podobnih vprašanj je vse polno in vsa ta vprašanja niso le zadeve enega gospodarskega stanu, temveč se tičejo večinoma vseh gospodarskih skupin, dostikrat pa tudi vsega prebivalstva. Zato je tudi složno delo vseh gospodarskih skupin za pravično rešitev teh vprašanj nujno.

So pa še drugi tehtni razlogi, ki kličejo vse gospodarske skupine Slovenije k skupnemu delu in k ustanovitvi skupnega izvršnega odbora. Razvoj stvari na svetu kaže, da bo posameznik vedno težje uvažal in izvažal. Če hočemo

doseči dobro ceno za naš les, se mora organizirati skupen nastop naših izvoznikov. Tudi nabava surovin v tujini bo za posameznika vedno težavnejša in le močne organizacije vseh interesentov bodo mogle premagati vse težave. Enako si bomo mogli priboriti dostope na nove tuje trge, ki jih danes še prav posebno potrebujemo, le s skupnim delom. Čisto izključeno

je n. pr., da bi mogli neorganizirani z uspehom nastopiti na ruskem trgu. Organizacija gospodarstva je danes vedno nujnejša in skupni izvršni odbor gospodarskih organizacij naravnost zahteva dneva.

Takšen skupni odbor pa nam je potreben tudi še iz drugih razlogov. Samo takšen odbor bi mogel razbiti našo sedanjo razcepljenost

in združiti vse sile Slovenije v skupnem, složnem in zato učinkovitem delu. Bolj ko Vojvodina potrebuje takšen odbor Slovenija in zato bi se moral ta odbor v Sloveniji že davno ustanoviti. Ni pa še prepozno, da se ustanovi in zato naj naše gospodarske organizacije začno delati za ustanovitev takšnega odbora, in sicer čim prej in čim odločneje!

proizvajalci ko izvozniki zelo rezervirani. Vendar so zaloge lesa na žagah precejšne.

Poročalo se je nadalje, da se je Stalna delegacija na zasedanju tarifnega odbora izrekla proti vsaki preklasifikaciji lesa za železniško prevoznino.

Na seji dne 5. julija je Stalna delegacija obvestila predstavnike državnih oblasti o težkem stanju lesnega gospodarstva.

G. dr. Obradović, pomočnik ministra trgovine in industrije, in dr. Bičanić, direktor Direkcije za zunanjo trgovino, sta poročala o ukrepih, ki jih je državna oblast izvedla, da bo v kratkem mogoče izvoz lesa v Spanijo, Francijo, Belgijo, Holandijo, Turčijo in Palestino. Proučava se tudi možnost izvoza po Donavi do izliva v Črno morje in dalje. Z Grčijo se predvideva nov plačilni sporazum s plačilom deloma v dolarjih, deloma s kompenzacijskimi boni, kar bo izvoz lesa olajšalo.

Razmere za izvoz lesa v Madžarsko so še dalje ugodne in morejo naši izvozniki mirno naprej izvažati.

Za izvoz v Turčijo pridejo v poštev zaboji za grozdje in sladkor, janski les in les za vžgalice.

Na seji se je govorilo tudi o raznih napovedih o uvedbi dirigirane gospodarstva. Gospodarskim organizacijam je bilo dano zagotovilo, da se bodo njih želje in predlogi upoštevali.

Daljša debata se je razvila glede drv, ki jih zlasti primanjkuje v banovini Hrvatski. Medtem je že izšla naredba o rezerviranju drv in maksimiranju njih cen. Naredbo objavljamo na drugem mestu.

Izvoz lesa v Nemčijo

Osrednji lesni odsek Zveze trgovin je prejel od Stalne delegacije za lesno gospodarstvo naslednji dopis:

»Po poročilu Narodne banke kraljevine Jugoslavije z dne 26. junija 1940. odpade od razdelitve vplačil v Berlinu po kliringu z Nemčijo za tromesečje junij—avgust 1940 od skupnega vplačila v Berlinu RM 40.600.000 na les 9% oziroma RM 3.654.000.

Ta vsota se bo spremenila v toliko, v kolikor bo v tekočem tromesečju prekoračenj oziroma prihrankov v kvoti za les.«

Jedilnega olja bo zmanjkalo v Zagrebu

Zagrebske »Novosti« poročajo, da je v Zagrebu jedilnega olja samo še toliko, kolikor ga je potrebno za dvomesečno oskrbo bolnišnic, manjšega števila hotelov in restoranolov v turističnih krajih. Tudi manjši trgovci bodo imeli še nekaj jedilnega olja za siromašnejše prebivalstvo. Do nove kampanje pa bodo morali ljudje namesto jedilnega olja uporabljati mast ali oljčno olje. Slednje je sicer nekoliko dražje in tudi njegov okus vsakomur ne prija, toda z uporabo tega olja se pomaga tudi siromašnemu prebivalstvu v Dalmaciji. Nova kampanja se začne 15. septembra in bo zato trajala pomanjkanje jedilnega olja še dva meseca. V Zagrebu znaša vsa zaloga jedilnega olja samo 10 vagonov, dočim znaša potreba 60 vagonov. Ta zaloga pa je pod kontrolo oblasti ter so zamen vsa prizadevanja zasebnikov in trgovcev, da bi prišli do tega olja.

Koruze manjka v mariborskem okraju

Kaj dela Prizad

Monopol za monopolom dobiva Prizad, nezadovoljstvo z delovanjem Prizada pa stalno narašča. Nezadovoljstvo pa narašča z vso upravičenostjo, ker se vedno bolj jasno vidi, da Prizad svojim nalogam ni dorastel. To se je zlasti videlo v trgovini z žitaricami, ko je kljub Prizadu in njegovim intervencijam cena pšenici in koruzi neprestano rasla in nastala tako silna draginja, da je bila prehrana prebivalstva že resno ogrožena. Vrh vsega pa je še začelo primanjkovati koruze, kakor je razvidno iz naslednje predstave naše Zbornice za TOI na ministrstvo za trgovino in industrijo ter na Prizad. Ta predstava je silno značilna in pomembna, ker jasno kaže, kako težke posledice nastajajo tudi za revno kmetijsko ljudstvo, ker ni Prizad dorastel svojim nalogam. Hkrati pa dokazuje ta predstava indirektno tudi to, kako je brez vsake vrednosti na »uputnicah« sloneča akcija v korist agrarno pasivnih krajev. Tik pred žetvijo je kmetstvo prebivalstvo brez koruze in ker mu ne more pomagati trgovec, da bi kmetu kreditiral koruzo do nove žetve, mu ne pomaga nihče. Tako se ponavlja zopet stara pesem. Polno lepih besed dobi kmet, dejansko pa je v svoji stiski čisto zapuščen. Pomagati bi mu mogel in hotel edino trgovec, a ta zaradi naših velemodrih predpisov niti sam ne more kupiti koruze. Stiska revnega prebivalstva zlasti v mariborskem okraju je zaradi tega dosegla višek in o tem priča prepričujoče uvodoma omenjena

predstava naše zbornice

Ta se glasi:

Od veletrgovin iz Maribora je prejela podpisana zbornica prošnjo za nujno intervencijo, ker je mariborsko območje brez vsakega zaloga koruze oz. koruznih izdelkov. Cena koruze je maksimirana na din 170— franko nakladalna postaja. Vsi dobavitelji v Vojvodini in v banovini Hrvatski pa brez izjeme zahtevajo za koruzo din 220— do 230—. Po taki ceni si zaradi maksimiranja cene za koruzo na din 170— vendar nihče ne upa kupiti in so radi tega zaloge že popolnoma prazne. Upoštevati se mora, da je kmet na tem našem območju v tem času skoro popolnoma navezan na nakup koruze in da so tudi za delavca in druge revnejše sloje poleg krompirja ravno koruzni izdelki glavni predmet prehrane. Zato je nastalo med temi sloji naravno precejšnje razburjenje, kar je tudi razumljivo v teh časih, ko nima kmečko prebivalstvo in delavstvo potrebnih denarnih sredstev na razpolago za nakup drugih življenjskih

potrebščin. Položaj je v tem pogledu popolnoma nevzdržen.

Zbornica si usoja zato prositi, da blagovolite nujno ukreniti potrebno, da se oskrbe naša mlinska in trgovska podjetja s potrebno koruzo. Ako tega ni mogoče, naj se pa uredba o maksimiranju cene za koruzo primerno izpremeni. Zadeva je zelo nujna in zato zbornica prosi, da jo blagovolite obvestiti o ukrepu, ki ga boste v tem pogledu izdali.

Lapidarna predstava zbornice res ne potrebuje nobenega dostavka in jasno je, da je treba takoj vse potrebno ukreniti, da pride revno prebivalstvo do koruze.

Drugo vprašanje pa se pri tem samo po sebi vsiljuje in to vprašanje je: Kaj dela Prizad? Če ima kdo monopol, potem mora tudi poskrbeti, da je blago, za katero ima monopol, ljudem v zadostni meri na razpolago. Kakor je dolžnost drž. monopola, da more potrošnik vedno dobiti njemu potrebne količine tobaka, soli, petroleja itd., tako mora poskrbeti tudi Prizad, da je zadosti koruze na razpolago. Slovenija pa mora postaviti še iz drugega razloga vprašanje, kaj da dela Prizad?

Naših štajerskih vin Prizad ne dovoljuje izvažati. Skozi desetletja so se mogla ta vina izvažati, sedaj je modra politika Prizada to onemogočila. Kaj pa naj store ljudje z vinom? Kje pa naj dobe denar, da si nakupijo živil, ki jih vino-

gradarji zlasti v Slov. goricah ne pridelajo zadosti.

Kaj misli Prizad, da ne dovoljuje izvoza štajerskih vin?

Sedaj je dobil Prizad tudi monopol za uvoz riža. V redu je bila dosedaj oskrba prebivalstva z rižem. Nikjer ni viden noben razlog, da bi se moral dosednji način nakupovanja riža spremeniti. A vendar se je in monopol je do bil Prizad. Ali naj pride sedaj še preskrba prebivalstva z rižem v nered? Po dosedanjih izkušnjah se moramo tega bati.

Pritožbe proti delovanju Prizada so v naši javnosti na dnevnem redu že leta in leta. Zaradi teh pritožb se je tudi izvedla neka reorganizacija Prizada. Izkušnje pa kažejo, da je ostalo vse pri starem, oz. da se je še poslabšalo. Ali res odločujoči činitelji vsega tega ne vidijo? Ali se res nikdar ne vprašajo, kako dela Prizad? Ali so res gluhi za vse pritožbe in opomine javnosti?

Če je v resnici potreba, da se uvaža v našo zunanjo trgovino monopol za monopolom, potem pa se mora tudi poskrbeti, da bodo ti monopoli dobro funkcionirali in da se bo celotni položaj zboljšal, ne pa poslabšal. In da se je poslabšal, o tem priča drastično predstava zbornice, o tem pričajo vedno številnejše pritožbe javnosti.

Poslovanje Prizada se zato mora čimprej temeljito reformirati, kajti nadlog zaradi Prizada je bilo res že zadosti!

Seja Stalne delegacije lesnega gospodarstva

Dne 4. julija je bila v Beogradu seja Stalne delegacije lesnega gospodarstva. Seje sta se udeležila za Osrednji lesni odsek predsednik Škrbec in tajnik dr. Pustišek. Dne 5. julija pa je bil sestanek Stalne delegacije s predstavniki Direkcije za zunanjo trgovino, ministrstva za trgovino in industrijo, ministrstva za gozdove, urada za kontrolo cen in banovine Hrvatske. Obe seji sta bili izredno važni za lesno gospodarstvo.

Dnevni red seje Stalne delegacije dne 4. julija je bil: 1. Poročilo o stanju tržišč in o sklenjenih trgovinskih sporazumih z Italijo in drugimi; 2. Predlogi za sestanek Jugoslov.-nemškega odbora za gozdne in lesne proizvode; 3. Poročilo o stanju proizvodnje in postavitve smernic za nadaljnje delo; 4. Poročilo o anketi tarifnega odbora o preklasifikaciji železniških tarif in 5. Eventualni predlogi.

Generalni tajnik Mautner je predložil pismeni referat o izgledih za izvoz lesa. V referatu je

naglasil, da so v Evropi velike količine lesa, ki so odrezane od svojih prejšnjih tržišč in iščejo novih tržišč. Zaradi tega je upravičena bojazen, da bodo te ponudbe povzročile velik pritisk na cene.

Poročal je nadalje o stanju lesne trgovine v Nemčiji in Italiji. Lesni položaj Nemčije se je znatno zboljšal, z Italijo pa je bila sklenjena nova pogodba.

Glede izvoza v Grčijo se je poročalo, da bodo v nekaj dneh trgovinska pogajanja v Beogradu, kjer se bodo skušale odpraviti težave, katere povzroča plačilni sporazum.

V zvezi z napovedanimi gospodarskimi spremembami je Stalna delegacija v imenu lesnega gospodarstva, ki je najbolje organizirana gospodarska stroka v državi, sklenila pripravljenost na vsako sodelovanje z vsemi državnimi oblastmi, delegacija pa želi, da bo o vseh nameravanih ukrepih glede lesnega gospodarstva predhodno vprašana.

Referat dalje naglašja, da so tako

† Davorin Tombah

Dne 27. junija t. l. je umrl na svojem domu v 61. letu starosti veleposestnik in bivši trgovec v Sv. Vidu pri Ptuj. Davorin Tombah. G. Tombah je užival vsepovsod splošno spoštovanje, zlasti Haloze in vsa pljuška okolica so ga poznale kot delavnega, vzornega trgovca in poštenjaka. Nad 30 let je uspešno vodil svojo trgovino v Sv. Vidu; bil je celo prvi izvoznik krompirja in drugih poljskih pridelkov v Egipt in ostale države, s čimer je zlasti našemu kmetovalcu izredno mnogo koristil.

Zivahno se je udeleževal v stanovskih organizacijah. Od 1. 1922. pa do leta 1929. je bil načelnik trgovskega gremija za ptujsko okolico, za kar je žrtvoval mnogo časa in truda. — Gasilska četa pri Sv. Vidu ga šteje med svoje ustanovitelje.

Zaradi zrahljanega zdravja je trgovino pred približno 11 leti opustil ter zadnja leta živel v Mariboru, kjer si je ustvaril svoj novi dom. Obdržal si je posestvo z lepimi vinogradi, katere je z vso marljivostjo in ljubeznijo obdeloval ter rad pohitel v lepe Haloze.

Rojen Sentjurčan pri Celju je bil pokojni Tombah narodno zelo zaveden in odločen, tudi v časih najhujšega pritiska in preganjanja. To svoje prepričanje in narodno zavest je moral 1. 1914. drago poplačati tudi z zaporom v graških zaporih, kjer moral skupaj z mnogimi Slovenci dosti pretrpeti. Največje in naravnost mučeniško trpljenje je moral prestopiti po aretaciji na cesti med Sv. Vidom in Ptujem, kamor mu je šla nahujšana družina iz Ptuja pol ure daleč nasproti ter ga ob asistenci avstrijskih žandarjev ves čas do ptujskih zaporov napadala, opljuvala, kamenjala itd.

Sedaj počiva v rodbinski grobnici pri Sv. Vidu, kamor je bil prepeljan — v svobodni slovenski zemlji. Vsa zavodna slovenska javnost obžaluje njegovo prerano smrt ter ga to ohranila v najlepšem in trajnem spominu, posebno pa njegovi hvaležni stanovski tovariši.

Nemške cene za paradižnike in marelce

Pristojni nemški urad za določitev cen paradižnikov in marelce iz Jugoslavije je določil naslednje cene:

za paradižnike, ki se uvo-
zijo do 8. julija 20 RM,
od 9.—15. julija 16 RM,
od 16.—25. julija 13 RM,
od 26. julija do 5. avgusta 8 RM.

Za marelce, ki se uvozijo
do 9. julija 38 RM,
ki se uvozijo po 9. juliju 35 RM.

Te cene objavlja »Privredni bilten Direkcije za zunanjo trgovino« šele v svoji številki z dne 11. julija, torej 3 dni kasneje, ko so prenehale veljati najugodnejše cene. Mislimo, da je potrebno, da to posebej konstatiramo.

Tržišče nepremičnin v Mariboru

Dočim je opaziti v Ljubljani in okolici kolikor toliko živahno gibanje na tržišču nepremičnin in se zlasti kupujejo stavbne parcele, je tržišče v Mariboru bolj mrtvo. Zadnje tedne pa je zaznamovati nekaj več zanimanja za nepremičnine. Tudi tu se opaža splošna negotovost kot posledica vojne.

Zadnje tedne je bilo zabeležiti naslednje večje poselne spremembe: Bivši pekovski mojster v Trstu, Franjo Lampe, sedaj zasebnik v Mariboru, je prodal svojo večjo dvonadstropno stanovanjsko hišo na Koroški cesti 43 posestniku koma Lovrenču in Ani Karažinec iz Varaždina za 550.000 dinarjev. Gospa Vera Dekleva je prodala

polovico svoje dvonadstropne hiše v Tyrševi ulici 20 župniku Ivanu Cilenšku iz Apač za 375.000 din. Dediči pok. N. Kreblja iz Gorice so prodali enonadstropno hišo na Radvanjski cesti 8 posestniku Francu Kranju iz Radvanja za 230.000 dinarjev.

Gospa Elizabeta Spilman iz Maribora je kupila od posestnice Elizabete Trop iz Maribora hišo na vogalu Ob železnici in Frankoparove ulice za 300.000 dinarjev.

Nadalje je prodala vinarska in sadjarska šola oziroma banska uprava na bivši pristavi šole ob Vrbanski cesti troje stavbnih parcel po 65 in 75 dinarjev kvadratni

meter, mestna občina pa dvoje parcel v Gajevi ulici in na bivšem Rosenbergovem posestvu po 65 oziroma 22 dinarjev.

Razen tega je prodala posestnica Mara Blatnik trgovskemu potniku Francu Francekoviču iz Radvanja v Smetanovi ulici parcelo za 42.000 dinarjev.

Nadalje je prodala posestnica Marija Kukovnik ženi železniškega uradnika Kristini Černjavič iz Beograda hišo na Koroški cesti 68 za 65.000 dinarjev, posestnik Ivan Cverlin iz Maribora pa zasebnica Geni Banovšek iz Maribora in Ani Pelek iz Frama hišo v Turnerjevi ulici 13 za 67.000 dinarjev.

Enotna gospodarska organizacija Vojvodine

kot reakcija na zadnje gospodarske ukrepe v državi

Na pobudo Kmetijske zbornice donavske banovine je bila v torek v Novem Sadu nad vse zanimiva konferenca vseh gospodarskih organizacij donavske banovine. Namen konference je bila ustanovitev enotne gospodarske organizacije, ki bi združila vse gospodarske organizacije donavske banovine v obrambo njih interesov.

Poleg zastopnikov Kmetijske zbornice so se udeležili te konference tudi zastopniki Glavne zveze srbskih zemljoradniških zadrug v Beogradu, novosadske borze, trgovinsko-industrijske in obrtniške zbornice v Novem Sadu, Združenja industrijev za donavsko banovino, Zveze zemljoradniških zadrug v Novem Sadu, Zveze agrarnih zajednic, Združenja kmetovalcev južnega dela donavske banovine do Mladenovca, Državne zveze zadrug za kmetijski kredit, Združenja živinorejcev, zastopniki Delavske zbornice in drugih organizacij. Zastopane so torej bile vse važnejše gospodarske organizacije donavske banovine.

Konferenco je otvoril podpredsednik Kmetijske zbornice Branko Avramović, ki je med drugim izjavil: Ker se posamezne pokrajine po svoji gospodarski strukturi zelo razlikujejo, je nevarnost, da se izdajajo dostikrat samo iz političnih nagibov ukrepi, ki zelo škodujejo posameznim krajem. Ta nevarnost je zlasti velika za kraje na višji gospodarski stopnji. Donavska banovina je tudi v resnici že občutila takšne škodljive ukrepe. V zadnjem času imamo o tem poseben mnogo dokazov. Ves režim izvoza živine, začeti s poslovanjem urada za kontrolo izvoza živine, pomeni popolno zapostavljanje interesov vojvodinskih živinorejcev, odkar pa je začela delovati direkcija za zunanjo trgovino, se živinoreja donavske banovine naravnost uničuje. Uredba o maksimiranju cen pšenice in koroze je še bolj zgovoren dokaz, kako se postopa z gospodarstvom donavske banovine. Ta uredba je bila izdana v domnevi, da more gospodarstvo donavske banovine prenesti prav vse. Očividno je, da je bila ta uredba izdana le iz nekih političnih nagibov. To se je pokazalo tudi pri tem, ko se je videlo, kdo je nakupoval presežke zalog. Omeniti je treba tudi to, da banska oblast na Hrvatskem dovoljuje trgovcem, da na njenem območju prodajajo pred uredbo nabavljeno pšenico in koroze tudi po višjih cenah, kakor pa so maksimirane cene. Niso pa to edini primeri, ki dokazujejo, da se gospodarstvo v donavski banovini zapostavlja. Iz vseh teh razlogov je potrebno, da se doseže sodelovanje vseh gospodarskih organizacij v donavski banovini, da te izvolijo svoj skupni odbor, ki bo nastopil v javnosti v obrambo interesov gospodarstva donavske banovine.

Nato je govoril za novosadeko trgovinsko-industrijsko ter obrtni-

ško zbornico dr. Slavko Stanić, ki je toplo pozdravil pobudo Kmetijske zbornice za ustanovitev skupnega odbora vseh gospodarskih organizacij donavske banovine. Zbornica je bila vedno mnenja, da mora imeti Vojvodina enotno gospodarsko organizacijo, ki bo nastopila v obrambo gospodarskih interesov Vojvodine. Interesi posameznih stanov niso postavljeni tako ostro, da ne bi moglo priti do skupne akcije. Takšna organizacija je tem lažja, ker je zbornica branila vedno predvsem interese celote. Ker se je na isto stališče postavila tudi Kmetijska zbornica, je sodelovanje tem lažje. Skupna organizacija pa je potrebna tudi zato, ker prihajamo v dobo novih gospodarsko-političnih ukrepov, ki bodo vsekakor zadeli tudi gospodarstvo Vojvodine. Režim je vsekakor globoko brazdo med to, kar je bilo in to, kar je sedaj. Zlasti govori o tem, da bo zaradi nasprotja med gospodarskim progra-

Zanimiva je zadeva kavarne »Astoria« v Mariboru. Kakor smo že svojčas poročali, je bila kavarana na sodni dražbi, ker ima Posojilnica (Narodni dom) do lastnika stavbe na Grajskem trgu večjo terjatev. Poslopje je kupil mariborski trgovec in industrialec Karol Wesiak. Apelacijsko sodišče v Ljubljani pa sedaj ni priznalo prenosa lastništva, zbog česar bo razpisana nova dražba. Najresnejši reflektant je najemnik hotela »Milinov« in »Velike kavarne« v Zagrebu g. Petan, ki se je že pri prvi dražbi potegoval za nakup lepe stavbe v osrčju Maribora poleg gradu.

mom HSS in stališčem gospodarstva donavske banovine prišlo do težkih posledic za Vojvodino, če ta ne bo imela organizirane svoje gospodarske obrambe.

Nato so govorili tudi zastopniki drugih gospodarskih organizacij ter se izjavili za enotno organizacijo gospodarstva Vojvodine. Njim se je pridružil tudi tajnik Delavske zbornice Boško Spasić, ki se je tudi izjavil za ustanovitev skupnega gospodarskega odbora. Prosil pa je delodajalce, da spoštujejo delavsko zakonodajo, ker le v tem primeru bodo mogle tudi delavske organizacije podpirati delo odbora.

Nato je bil izvoljen stalni gospodarski odbor, v katerega so vstopili zastopniki vseh glavnih gospodarskih organizacij, med drugimi tudi bivši poslanec dr. Trischler, kot zastopnik nemških kmetijskih organizacij.

Skupni gospodarski odbor donavske banovine je imel nato popoldne že svojo prvo sejo.

Poziv za vložitev prijav družbenega davka ozir. pridobnine

Finančna direkcija v Ljubljani je podjetja, ki imajo svoj glavni obrat na ozemlju banovine Hrvatske, pa poslujejo na ozemlju dravske banovine, pozvala, da v smislu čl. 1. uredbe in § 1. pravilnika k uredbi o načinu odmere družbenega davka in pridobnine zavezanecem po čl. 53. a in 74. zakona o neposrednih davkih vložijo enake davčne prijave pri teritorialno pristojnih finančnih oblastih na ozemlju banovine Hrvatske in na ozemlju ostale države.

Z ozirom na ta navedena zakonska določila se pozivajo zavezanec družbenega davka in zavezanec pridobnine po čl. 53. a, ki imajo glavni obrat na ozemlju banovine Hrvatske, poslujejo pa tudi na območju dravske finančne direkcije s filijalami ali po stalnih zastopnikih, pretežno bivajočih na ozemlju dravske finančne direkcije, da vložijo do 20. julija 1940.

Politične vesti

Turški poslanik v Sofiji Berker je izjavil, da so bolgarsko-turški odnosi zelo pristrani. Na drugi strani pa se poroča, da je zbrala Turčija v Traciji na bolgarski meji zelo številne čete, da bi preprečila vsak poskus, da bi pripadel del Tracije Bolgarski.

Madžarska zahteva od Romunije: 1. osek obmejnih pas romunskega ozemlja, v katerem žive večina Madžari. 2. Ustanovitev posebne tako imenovane Sikulske dežele, ki naj bi bila do neke mere popolnoma avtonomna. 3. V okviru romunske države bi se morala ustanoviti avtonomna Transilvanija z novim manjšinskim zakonom.

Veliko vznemirjenje je vzbudila v Romuniji vest, da se je oddelek sovjetskega vojnega brodograja za-

prijavo družbenega in dodatnega davka, ozir. pridobnine po predpisih čl. 105. pravilnika k zakonu o neposrednih davkih. Prijava za družbeni davek se mora vložiti pri dravski finančni direkciji, pridobninska prijava pa pri teritorialno pristojni davčni upravi na ozemlju te direkcije. Kot teritorialno pristojna davčna uprava se smatra glede pridobnine ona davčna uprava, na območju katere je poslovno delovanje podjetja na ozemlju dravske banovine najjačje razvito. Ob predložitvi prijave s prilogami, naštetimi v členu 105. pravilnika k zakonu o neposrednih davkih, se mora izkazati tudi celotni promet podjetja, promet opravljen na ozemlju banovine Hrvatske in promet, opravljen na območju dravske finančne direkcije. Po gornjem načinu izkazani promet se mora razdeliti na blago lastne in tuje izdelave.

sidal pred Varno. Romuni se boje, da bo Sovjetska Rusija zahtevala od Romunije odstop Dobruže Bolgarski.

Ital. zunanji minister Ciano se je na povratku v Italijo ustavil v Münchenu, kjer ga je na železniški postaji pričakoval zun. minister v. Ribbentrop. Na vsej poti od postaje do hotela Regina, kjer so bili za grofa Ciana pripravljeni prostori, je občinstvo oba zunanja ministra navdušeno pozdravljalo. Takoj po prihodu v hotel sta imela Ciano in Ribbentrop krajšo konferenco.

Eno uro po prihodu ministra Ciana sta prišla v München madžarski min. predsednik Teleky in zun. minister Csaky. Tudi ta je na postaji pozdravil zunanji minister v. Ribbentrop.

Ob 11. dopoldne je bila v Domu voditelja rajha konferenca, katere so se udeležili kancelar Hitler, grof Ciano, v. Ribbentrop, nemški veleposlanik v Rimu v. Mackensen ter oba madžarska ministra. Raz-

govori so trajali do 13.45, nakar je imel vodja Hitler še razgovor z grofom Csakyjem in zun. ministrom v. Ribbentropom. V oficialnem sporočilu o teh razgovorih se pravi, da so razgovori potekali v duhu tradicionalnih prijateljskih odnosov med temi tremi državami.

V berlinskih diplomatskih krogih se zatrjuje, da se je na teh konferencah razpravljalo o zožitvi blokade proti Angliji s priključitvijo balkanskih držav politiki osi. To sklepajo tudi iz tega, ker je bil pri razgovorih navzven tudi nemški gospodarski strokovnjak dr. Clodius. Italijanski listi pa pišejo, da so bili razgovori v Münchenu posebno važni zato, ker se je na njih razpravljalo o vseh balkanskih vprašanjih z ozirom na bodočo ureditev Evrope. Listi pri tem naglašajo, da hoče Italija in Nemčija preprečiti, da bi se evropski konflikt razširil tudi na balkanske države.

V Bukarešti naglašajo, da ni pričakovati od münchenskih razgovorov nikakih senzacij. Romunija je v stalnih stikih z državami osi ter so ji načrti držav osi dobro znani. Sedaj gre za to, da se uredi vprašanje Transilvanije na način, ki bi bil zadovoljiv za obe strani.

Rezultat münchenskih razgovorov je, da sta se Nemčija in Italija popolnoma dogovorile glede bodoče ureditve južno-vzhodne Evrope. Dokler pa ni končana vojna z Anglijo, ki je in ostane glavna naloga držav osi, se ne bodo izvršile v tem delu Evrope nobene teritorialne izpremembe, ker bi bilo to le v korist Angliji. Madžari morajo zato na izpolnitev svojih zahtev počakati do konca vojne. Revizionistična propaganda na Madžarskem je zato tudi že popustila.

Francoska poslanska zbornica in senat sta se sestrila v sredo dopoldne k skupni seji. Na seji ni imelo občinstvo dostopa. Seja je bila tajna ter se zapisnik o seji zaenkrat ne bo objavil. Popoldne je bila javna seja obeh zbornic. Na seji se je razpravljalo o odobritvi izrednih pooblastil Petainovi vladi, da sme izdelati novo ustavo. Seja je bila mestoma zelo viharna zaradi predlogov nekaterih poslancev, da se morajo poklicati na odgovornost vsi, ki so krivi za poraz Francije. Predsednik Herriot, o katerem pravijo, da se je zelo postaral, ni hotel dati predloga o odgovornosti krivcev na glasovanje, ker da je v nasprotju s poslovnikom parlamenta. Zaradi tega je prišlo do velikih prekanj ter je moral Herriot sejo prekiniti. Po zopetni otvoritvi seje je bilo pooblastilo Petainovi vladi sprejeto s 569 proti 80 glasovom.

»Giornale d'Italia« piše o novi Franciji ter pravi med drugim: Sile osi začenjajo izvrševati določbe premirja s Francijo. Dramatični konec francosko-angleške zveze ne more spremeniti pogovora, ki jih je povzročila Francija s svojo preteklo politiko in svojo vojno akcijo. Premaganec ostaja premaganec z vsem dolgom Italiji in Nemčiji in sprememba evropske politike ne more spremeniti odgovornosti Francije, ki bo morala zadovoljiti italijanske in nemške zahteve...

Nemška radijska postaja je napadla Laval, da je on sokriv vojne in da med njim in Chautempsom ni nobene razlike. Poroči, se, da želi Nemčija, da ni v novi francoski vladi niti en član vlade, ki je bil v začetku vojne minister in proti Nemčiji.

Britanska vlada je v Stockholmu protestirala, ker je dovolila švedska vlada, da sme Nemčija skozi švedsko ozemlje prevažati municijo, vojaške in orožje.

Predsednik Roosevelt je poslal poslanice kongresu, v kateri pravi med drugim: Svobodni močje in svobodne žene Združenih držav so trdno odločeni, da ostanemo svobodni. Amerika se zaveda grožnje novega suženjstva, ko ljudje ne smejo več svobodno misliti, govoriti in poslušati. Amerika ni ostala ravnodušna, ko je videla, kako podlega narod za narodom. Nato pravi Roosevelt, da morajo Združene države poskrbeti za najpopolnejšo obrambo. Številko kopne vojske se mora povečati na 1.200.000 mož in 800.000 mož rezerv. Letalstvo mora dobiti 15.000 novih letal za vojsko in 4000 letal za mornarico z vsemi potrebnimi rezervnimi motorji.

Japonska vlada je zahtevala od Vel. Britanije, da ustavi dobavo orožja Kitajski skozi Birmo ter skozi Hongkong in da reorganizira angleško vojsko v Hongkongu po navodilih japonskih oblasti. Vse tri zahteve je britanska vlada odklonila.

Svet narodnih komisarjev in ukrajinski narodni svet sta predlagala vrhovnemu svetu, da se moldavsko prebivalstvo Besarabije združi s prebivalstvom samostojne moldavske republike in da se ustanovi nova socialistična republika Moldava. Ni dvoma, da bo ta predlog tudi sprejet in izveden.

Razpis učiteljskih mest

na zasebni dvorazredni trgovski šoli s pravico javnosti v Murski Soboti.

Šolski odbor podpisanega združenja razpisuje dve kontraktualni učiteljski mesti na svoji dvorazredni trgovski šoli in sicer

1. mesto učitelja-komercialista, diplomiranega absolventa komercialne visoke šole, in
2. mesto učitelja-slavista, diplomiranega filozofa.

Nekolkovani prošnji za mesto je treba priložiti rojstni (krstni) list, domovnico, dokazilo o zahtevani strokovni kvalifikaciji (diplomske izpričevali) ter kratek curriculum vitae.

Prejemki se odmerjajo po zakonu o državnih uradnikih; po njem je urejeno tudi napredovanje.

Prošnje je dostaviti na spodnji naslov do 31. julija t. l.

Murska Sobotica dne 6. julija 1940.

Združba trgovcev za srez
Murska Sobotica v Murski Soboti.

Naše organizacije

Uradni dan zbornice za TOI v Ljubljani

bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Sobotico in Dol. Lendavo v četrtek dne 18. julija v prostorih Združenja trgovcev za mesto Ptuj, Narodni dom.

Železniško obrtno šolo v Mariboru

je letos zapustila prva skupina učencev, ki so pred štirimi leti stopili v prvi letnik nove ustanove, ki je zlasti za severno Slovenijo precejšnega pomena. Obrtno šolo delavnic državnih železnic v Mariboru, kakor se šola imenuje, je zapustilo 40 učencev. Šola ima štiri razrede in je enaka nižji srednji šoli z maturo. Završni izpit se smatra za pomočniški izpit. Dijaki dobivajo plačo po 13.20 do 17.60 dinarjev na delovni dan ter so zavarovani za primer bolezni. Šola se začne 1. septembra in mora imeti interesent ta dan vsak 14 let in ne več kot 16 let in 8 mesecev in mora imeti dovršena vsaj dva razreda srednje ali meščanske šole. Absolventi morajo ostati v železniški službi najmanj tri leta. Prošnje za sprejem je poslati vodstvu šole (delavnice) do 15. avgusta in priložiti potrebna dokazila. Naslovu se mora dodati tudi najbližja železniška postaja, ker se dostavijo interesentom, ki ustrezajo vsem pogojem, brezplačne vozovnice za sprejemni izpit in zdravniški pregled. Obisk te šole je zelo priporočljiv zlasti za naraščaj iz kovinske stroke. Opozorjamo pa, da je naval precej velik.

Sezonskih delavcev

je šlo letos v Nemčijo iz severne Slovenije v primeri z lanskim letom zelo malo in še to precej pozno. Doslej je odšlo skozi Maribor več transportov s skupaj približno 3000 delavci. Lani jih je bilo samo iz Prekmurja in Dravskega polja kakih 10.000.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 10. julija objavlja: Uredbo o direkciji za zunanjo trgovino — Spremembe in dopolnitve uredbe o varčevanju z živili — Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o maksimiranju cen in prisilnem odkupu pšenice in koruze — Spremembo pravilnika o opravljanju državnega strokovnega izpita v kmetijski stroki za uradniške pripravnike s srednjega kmetijske šole — Odločbe o činu raznih šol in tečajev — Odločbe obonih sej državnega sveta: k odst. 2. § 259. zak. o urad. — § 10. zak. o obč. upravnem postopku — § 125. gradbenega zakona — Prip. 7. tar. post. 12. taksnega zakona.

Pred preuredbo našega gospodarstva

Predlog za novo ureditev lesnega gospodarstva

Ugleden lesni trgovec nam je poslal naslednji članek, kako naj bi se naše lesno gospodarstvo prilagodilo napovedanim novim časom. Članek je seveda samo izraz njegovega mišljenja. To mnenje pa ni le zanimivo, temveč tudi aktualno in ga zato radi objavljamo v želji, da bi našel odmev med našimi lesnimi interesi in se razvila o tem vprašanju plodna debata.

Politični dogodki, ki se razvijajo s filmsko naglico in ki so znanilci nove dobe, so našli svoj odmev tudi v naši domovini, in sicer tako na političnem kot tudi na gospodarskem polju. Priča smo bili, kako se je zrušila ena največjih svetovnih demokracij, ona demokracija, kjer se je pred 150 leti z revolucijo zrušil prejšnji fevdalni sistem, ki mu je sledil liberalizem, katerega najbolj tipična predstavitev je bila prav ta država. V listih beremo, da uvaja ta država nov red, ki bo sličil onemu, ki ga je uvedel fašizem v Italiji. Blizu se čas, katerega je napovedal vodja Italije, ko bo fašizem prevladal vso Evropo. Skoro vsa naša javnost je sprejela tedaj to izjavo s skepsjo, danes pa smo že skoraj pred izvršenimi činjenicami. Tudi naša država se baje pripravlja, da uvede nov red v svoje gospodarstvo, ki naj omogoči večjo socialno pravičnost, večje blagostanje in pravičnejšo razdelitev koristi bogastva na vse sloje. Marsikateri gospodarstvenik gleda s skrbjo na nove čase, malokateri se pa zanima, da bi proučil v čem je ta novi red, ki prihaja v staro Evropo. A to bi moral storiti, da bi se mogel pravočasno prilagoditi novemu stanju.

Nas, gospodarstvenike lesne panoge bi moralo to vprašanje zlasti zanimati, saj gre velik del naše lesne produkcije v inozemstvo. Tudi naši politični krogi govorijo o spremembi gospodarskega reda v naši državi. Prišli smo v čase kolektivnega gospodarstva, ki da bo zamenjal dosednji red svobodne trgovine.

Nastaja vprašanje, kako naj se to izvede v naši državi, ki je glede gospodarstva tako raznolika kot malokatera druga država v Evropi. Posebna težava pa je še v tem, da so se v vsem našem javnem in gospodarskem življenju zavoljo centralizma napravile velike napake.

Treba bo budno paziti, da ne zaidevmo v nove napake pri novem urejanju našega javnega življenja. Potrebno je, da bo novi celotni okvir tak, da bo spajal vse dele države v eno celoto, vsak sestavni del države pa naj bi imel možnost samoniklega ustvarjanja, bi bilo v skladu z značajem in strukturo banovine.

Pa vrnimo se na polje našega lesnega gospodarstva. Tu moramo stremeti, da se naša lesna produkcija in trgovina samostojno organizirata, pri tem pa moramo upoštevati temeljne lastnosti naše lesne produkcije.

Pred vsem karakterizira naše lesno gospodarstvo dejstvo, da je pretežni del gozdov v mali posesti, v nasprotju s hrvatskimi ali bosenskimi razmerami. Nadalje je pretežna večina lesne industrije mala ali srednja, med tem ko prave lesne veleindustrije pri nas ni. Tudi ni pri nas velikih družb, niti ni pri nas udeležbeni tuj kapital.

Zato moramo stremeti, da se naša lesna industrija ohrani v svoji karakteristiki, da pa se prilagodi novemu gospodarstvu.

Italijani so uvedli sistem korporacij, v katerih so večlanjene tako skupine delodajalcev kot delojemalcev, ter ločene po posameznih pridobitnih razmerah oz. stanovih. Industrija je ohranila svojo lastnino, pokoriti pa se mora predpi-

som svoje korporacije, ki ureja socialna, gospodarska, tehnična in druga vprašanja. Industrialec je točno vezan na predpise, kako mora ravnati z delavstvom, kaj, koliko in kako mora producirati in kam oddajati. In videlo se je, da je bila ta ureditev dobra in koristna za državo, ki je doživela silen povzdig svoje industrije in gospodarstva.

Označili bi torej kot karakteristiko korporativnega sistema, da posamezna podjetja ohranijo svoje lastninsko stanje, glede produkcije pa so po vsem vezana na odločbe svoje korporacije. Podjetje samostojno vodi denarne posle, izstavlja račune, upravlja premoženje, ravnali se pa mora v vseh pogledih po direktivah, katere prejme od svoje korporacije.

Mislimo, da bi se ta sistem najbolj prilagajal razmeram naše lesne industrije in proizvodnje.

Vsa slovenska lesna proizvodnja naj bi imela svojo matico, svojo centralo. Pri raznolikosti naše proizvodnje ne bi bilo oportuno, da bi celotno vodstvo bilo v tej centrali. Zato bi bilo potrebno, da se razdeli banovina na produkcijske okoliše, ki bi bili podrejeni centrali, ter bi se po direktivah te centrale organizirale produkcije v okoliših, kjer bi bile razmere bolj poznane posameznim osebnostim iz istega okraja, kakor pa onim v centrali.

Centrala bi pa dajala smernice produkciji, in sicer glede kakovosti in dimenzij, ki naj se izdelujejo. Centrala bi nadalje izvajala izpopolnitev obratov in načinov produkcije, ter razpolagala s celotno produkcijsko kapaciteto in isto oddajala kupcem, domačim ali v tujino. Te prodane količine bi se pa razdelile po točno določenem ključu na posamezne okoliše, ki bi pa zopet dodeljene količine razdeljevali posameznim produkcijam. Vsako podjetje pa ostane samostojno, producira, izstavlja račune

in dobiva od kupca direktno plačilo svojih dobav.

Taka centrala bi razpolagala z vso produkcijsko kapaciteto Slovenije, sklepala z gospodarskimi enotami kupujočih tujih držav dolgotrajnejše pogodbe, po cenah, ki bi bile določene za daljše časovno obdobje. S tem bi bila izključena izguba, ker bi vsak producent točno vedel, po kakem cen bo zanesljivo oddal svoje proizvode. V produkcijskih okoliših bi se določila enotna cena za nakup lesa, enotna plača delavstva, urejal dovoz lesa na žage, preurejali in racionalizirali obrati itd.

Tako izvedena organizacija ne bi škodila interesom večjih producentov, ker bi ti imeli v razmerju svoje produkcijske kapacitete tudi primeren vpliv v svojem srežu.

Centrala bi v svojem delokrogu imela tudi nalogo kontrole nad posameznimi produkcijami, stremela za tehničnim izpopolnjenjem, kontrolirala pravilno izrabo lesa in skrbela za najbolj racionalno izkoriščanje našega lesnega premoženja.

Ako gledamo realno stvari v lice, vidimo, da se moremo od takšnega kolektivnega gospodarstva v lesni stroki samo nadejati nove in stalnejše prosperitete lesne industrije. Današnji čas pa zahteva, da se mora nehali z egoističnim gledanjem in zastopanjem samo lastnih koristi. Vsak naj ve, da novi čas, ki prihaja, ne trpi ozirov le na koristi posameznika, temveč hoče ustvariti za splošnost, četudi na škodo posameznikov, boljše čase.

Stojimo pred ureditvijo evropskega gospodarstva na novih temeljih, in ni izgubljati časa, ako hočemo novemu času primerno, sami sebi, urejati svoje lesno gospodarstvo. Urejali nam bodo sicer drugi, in mogoče ne ravno po naših željah in koristih.

Apeliramo na naše organizacije, da začno v tem smislu delati.

Ivog.

Posledice maksimiranja cen koruze

Kdo je kriv draginje?

S podoželja nam piše trgovec:

Kako je javnost napačno informirana, ko sliši govorice, da smo le trgovci krivi draginje in da le mi zvišujemo cene, se je najbolj pokazalo sedaj, ko je vlada izdala naredbi o obveznem prijavljanju žitnih zalog in prisilnem odkupu koruze in pšenice po Prizadu, po maksimiranih cenah. Prizad je takoj razposlal na teren svoje ljudi — popisovalce zalog. Ti so v največje začudenje odločujočih činiteljev morali ugotoviti, da nimajo trgovci tistih 20, 30, 50 in 100 vagonov zalog, ki da jih nečjeje prodati, ker da čakajo na višje cene, ampak da so imeli le malenkostne zaloge, ker so sproti kupovali in oddajali. Vse odločno blago je bilo pa še v rokah kmetov, kateri so v strahu pred inflacijo rajši držali zrno kot pa denar in so prodali le tisto in le toliko, kolikor jim je bilo nujno potrebno. Ker torej ni bilo zadosti ponudb na žitnem trgu, povpraševanje pa seveda čedalje večje, so tisti kmetje, ki so kaj prodali, zahtevali višje cene in kupci so na zahtevane cene morali pristati, če so hoteli dobiti nujno potrebno zrno.

Bil sem v Čakovcu, kjer sem videl pri trgovcih prazna skladišča, pač pa sem slišal močno nejevoljo kmetov in zabavljanje, češ da koruze po maksimirani ceni 170 ne prodajo. Tem cenam da se ne bodo pokorili in če bi se morali upreti tudi s silo. Bodoče žetve, pravijo

dalje, če jim vlada ne bo pustila svobodnega trgovanja, ne bodo mlatili in bodo imeli shranjeno v snopih. K cenam moram pripomniti, da so pred uredbo prodajali kmetje trgovcem koruzo po 245 in so že poskušali doseči ceno 250, kar bi se jim tudi posrečilo, če ne bi bile cene maksimirane. Zato silno razburjenje, ker se pri cenah vsak ozir kmeta neha.

Maksimirane cene so torej pregnale s trga koruzo in pšenico in vedno manj verjetno je, da bodo te cene obveljale. Druga bi bila stvar, če bi imel Prizad zadosti velike zaloge, da bi mogel kriti vse povpraševanje po maksimiranih cenah. Kakor pa vse kaže, Prizad teh zalog nima in zato moramo računati s tem, da se bo cena koruzi zopet dvignila, ker ljudje ne morejo biti brez nje. Sicer pa na Hrvaškem maksimirane cene za koruzo in pšenico itak že ne veljajo popolnoma.

Vse to pa dokazuje, da ni trgovec tisti, ki dela draginjo, temveč da so draginje krivi predvsem oni, ki so v prvi vrsti poklicani, da se bore proti draginji. Ti sicer tudi rez izdajajo ukrepe in predpise proti draginji, toda tako slabo premišljene, da imajo čisto nasproten učinek, kakor pa so pričakovali. Izdajajo pa slabe predpise zato, ker jih izdajajo brez sodelovanja praktičnih gospodarskih ljudi. Za zleno mizo izgleda pač vsaka stvar precej drugače ko pa v živ-

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravni ROGAŠKI SLATINI

ljenju. Najbolj žalostno pa je to, da tudi vse slabe izkušnje odločujočih činiteljev še niso izpametovale.

Naši gospodarski odnošaji z Nemčijo

Članek trg. ministra dr. Andresa

Nemška revija »Das Reich« je objavila v svoji zadnji številki članek jugoslovanskega ministra za trgovino in industrijo dr. Ivana Andresa o gospodarskem sodelovanju Jugoslavije z Nemčijo.

Dr. Andres pravi v članku, da se je ožje jugoslovansko-nemško sodelovanje na gospodarskem polju začelo pred 6 leti. Danes lahko že točno ocenimo rezultate tega sodelovanja. Naglasiti moramo velike uspehe, ki so bili doseženi v tako kratkem času nemško-jugoslovanskega gospodarskega sodelovanja. Jugoslavija se ima predvsem svojim gospodarskim zvezam z Nemčijo zahvaliti, da si je tako hitro opomogla od težkih posledic svetovne gospodarske krize. Gospodarski napredek Jugoslavije, ki se je takrat začel, se nadaljuje še danes navzlic vojnim zapletljajem v Evropi. Ti zapletljaji niso mogli omajati naših medsebojnih gospodarskih odnošajev.

Stabilnost naše medsebojne izmenjave blaga je najboljši dokaz, da smo šli v svoji gospodarski politiki po pravi poti. Toda če tudi tega dokaza ne bi bilo, bi moral vsakdo, ki natančneje prouči gospodarsko strukturo obeh držav, priti do sklepa, da vsebuje gospodarsko sodelovanje Jugoslavije in Nemčije zdravo osnovo, ki že sama po sebi nudi ugodne pogoje za plodovito sodelovanje. Med temi pogoji je treba predvsem naglasiti razliko strukture obeh narodnih gospodarstev, ki je bila vedno najboljše pogoj za živahno izmenjavo dobrin. Pri tem ne mislimo samo na razlike, ki so med agrarno in industrijsko državo. Omenjena razlika ne zavisi od tega, ali bo Jugoslavija imela vedno 75% kmetov.

Napredek jugoslovanske industrije ni nobena ovira za to, da se jugoslovansko in nemško gospodarstvo ne bi moglo dopolnjevati. Nasprotno, zvišanje kupne moči Jugoslavije, ki bi nastalo zaradi močnejšega razvoja industrije, bi samo zvišalo sposobnost jugoslovanskega trga, da kupuje nemške proizvode. Različnost gospodarske strukture in veliko bogastvo Jugoslavije na surovinah sta vedno omogočala zvišati uvoz iz Nemčije ter izravnati trgovinsko bilanco. To stanje so odločujoči nemški gospodarski krogi uvideli v polni meri in to je ravno prvi razlog, zakaj so nove nemške gospodarske smeri naše razumevanje tudi v jugoslovanskih krogih.

Jugoslavija in Nemčija sta dve sosednji državi. Vežejo ju železnice in reke, kar omogoča obema državam naravno izmenjavo dobrin. Kaj ta izmenjava pomeni, dokazuje tudi v sedanji vojni dobi in dobi mednarodnih sporov nevtralnost, ki si jo je Jugoslavija znala zagotoviti, ker je onemogočen vsak vpliv na medsebojni blagovni promet.

Delajte za napredek trgovskih organizacij!

Denarstvo

Seja zagrebskega posvetovalnega odbora za denarstvo

Pri banski upravi v Zagrebu je bila seja strokovnega posvetovalnega odbora za denarstvo, ki je sestavljen iz naslednjih štirih pododborov: za bančne zavode, za zavarovalnice, za samoupravne hranilnice in za kreditne zadruge.

Odbor je na zadnji seji razpravljala o shematizaciji bilanc. Ta je potrebna, ker se drugače ne more dobiti jasna slika o delovanju posameznih denarnih zavodov. Shematizacija bank je po mnenju odbora prvi pogoj za kontrolo bilanc in pravega stanja posameznih denarnih zavodov. V debati se je pokazalo, da se denarni zavodi v glavnem strinjajo z načrtom, kakor ga je izdelal z namenom oddelek za trgovino pri banski upravi. Navedli so samo svoje posebne pripombe, ki naj jih posvetovalni odbor še upošteva in šele nato odredi shemo za sestavo bilanc.

Odbor je nadalje razpravljala o razdolžitvi srednjih slojev oz. o razdolžitvi meščanstva, ki je potrebna po razdolžitvi kmeta. Izdelan je bil tudi načrt, po katerem naj se ta razdolžitev izvede. O tej razdolžitvi kakor zlasti tudi o razdolžitvi hotelirjev, ki je posebno nujna, bo dal v kratkem strokovni posvetovalni odbor svoje mnenje. Upanje je, da bodo šli denarni zavodi hotelirjem pri razdolžitvi na roko.

Govorilo se je tudi o ustanovitvi privilegirane industrijske banke. Ker pa priprave v ta namen še niso dozorele, se tudi ni moglo o ustanovitvi te banke podrobneje razpravljati.

Banska uprava v Zagrebu se živo zanima za delo denarnih zavodov ter pripravlja naredbo, po kateri se bo vsak denarni zavod pregledal vsaj enkrat na leto.

Kdaj prenehajo veljati stari kovanci

Po odloku finančnega ministra prenehajo veljati kot zakonito plačilno sredstvo stari kovanci, ki so se vzeli iz prometa, in sicer prenehajo veljati:

stari kovanci po 10 din 31. avgusta 1940.,

stari kovanci po 2 din 16. avgusta 1940.

in novci po 50 par dne 16. avgusta 1940.

Lastniki teh novcev se pozivajo, da v lastnem interesu zamenjajo ta denar z novimi kovanci. Stare kovance morejo zamenjati pri podružnicah Narodne banke ali pri državnih finančnih ustanovah.

Tečaj 70 din za ameriški dolar velja le za izseljenke čake, ki pridejo direktno na Narodno banko. Banke ne smejo izplačevati čekov, ki jih kdo prinese v banko, po zvišanem tečaju, temveč samo po tečaju 55 din za dolar.

Nemške kreditne marke, ki so bile na Norveškem v prometu od aprila dalje kot plačilno sredstvo, so bile vzete iz prometa. V bodoče bo edino plačilno sredstvo na Norveškem norveška krona.

Začasni sedež Francoske narodne banke bo odslej v Clermont-Ferrandu.

Sviciarske efektne borze, ki so bile od 10. maja zaprte, so sedaj zopet odprte. Vrednostni papirji so imeli čvrsto tendenco. Nemška posojila so bila iskana po primeroma visokih cenah.

Ze v 24 urah

barva, plesna in kemično snaki obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srake, ovrtnike in manšete. Pere, suš. monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Angleška banka je uradno sporočila švicarskim pristojnim krogi, da ne bo več sprejemala švicarskih bankovcev, ker ni nobene možnosti, da bi te bankovce vrnila v Švico.

Nova emisijska banka se ustanovi v Belgiji namesto dosedanje Belgijske narodne banke. Vse belgijske banke so izdale na prebivalstvo oklic, da izdajo skrivne belgijske bankovce, katerih vrednost se ceni na več sto milijonov frankov, ker bodo v nasprotnem primeru tiskani novi bankovci, stari pa raz-

veljavljani. Pripravlja se tudi nov poštni čekovni promet, ki bo priključen novi emisijski banki.

Danski gospodarski tisk priča, da se bodo v kratkem izvršile velike spremembe v danski valutni zakonodaji. Med tem bodo izdane prehodne določbe, ki bodo znatno olajšale uvoz blaga iz Nemčije, Italije, Finske ter Češko-Moravske. Sodi se, da bo načelno ostal v veljavi stari sistem uvoznih dovoljenj, da pa bodo praktično odpravljene uvozne omejitve iz prej navedenih držav.

Praktikanti v konsumih in velepodjetjih

Sedaj, ko smo trgovski pomočniki dosegli uredbe o minimalni plači in pokojninskem zavarovanju, so bili prizadeti tudi konsumi, ki svojih moči ne plačujejo vedno tako, kot bi se pričakovalo z oziranjem na obseg teh podjetij. So n. pr. konsumi z mnogo obetajočim nazivom, da so delavski, toda vsaj do svojih uslužbencev ne kažejo posebne socialne uvidenosti. Mesto da bi zaposlovali nove moči iz vrst kvalificiranih trg. pomočnikov, sprejemajo v službo oz. prakso praktikante. Brez dvoma jim ni šlo v račun, sedaj povečati izdatke z zaposlitvijo trg. pomočnikov.

Seveda ne sprejemajo kot praktikante absolvente trgovskih ali drugih strokovnih šol, ki bi s prakso dopolnili praktično stran svojega šolskega znanja. Sprejemajo oz. nastavljajo samo praktikante z nižješolsko izobrazbo, ki komaj zadostuje za trg. vajence. Ti delajo potem nekaj mesecev zastoj, potem pa za par sto dinarjev. Takega praktikanta po nekaj mesecih odlože, ker jih ne veže nobena pogodba in ravno tako tudi ne nobena uredba. Lahko pa tudi praktikant ostane, če ga potrebujejo in če jim je seveda všeč...

Trgovci, ki jim je zaradi vseh mogočih zaprek ostala samo pravica, da stranko lepo in strokovnjaksko postrežejo, streme za tem, da imajo dobre in izvežbane prodajalce. Ker samo s tem bodo dosegli svoj cilj, da stranke pridobe in obdrže. Taka strokovna moč pa more biti samo kvalificiran trgovski pomočnik, ki znanje pridobi z večletnim učenjem in z dovršitvijo strokovne trgovske šole. Tak trg.

pomočnik pa mora biti tudi primerno dobro plačan in imeti vse ugodnostne pravice, ki mu jih daje zakon. Zato je velika razlika v tem, če je kdo zaposlen kot trg. pomočnik ali praktikant. Konsum ima torej s praktikantom neprijetno manjšo režijo kot trgovec s trgovskim pomočnikom.

V primerih, ko konsum takega praktikanta odslovi, ostane le-ta brez nade na primerno novo zaposlitev. Trgovec ga iz prej omenjenih razlogov ne more zaposliti, ker vsak tak praktikant je brez potrebnih zmožnosti dobrega prodajalca, ker se v konsumu nauči samo nekaj čisto avtomatične oddaje blaga, ne pridobi si pa posebnih zmožnosti prodaje niti vpogleda v trgovinsko stroko. Ti brezposelni brez poklica so vsekakor socialno breme posebne vrste in so še ena priča nesocialnosti tistih konsumov, ki se ne drže pravih socialnih smernic zadrage.

Za nas trgovske pomočnike pa je poglavito dejstvo, da konsumi zaposlujejo vedno manj trgovskih pomočnikov. Četudi so se šolali in učili za svoj poklic, ostajajo sedaj mnogi naši stanovski tovariši brez službe, v veliki meri ravno zaradi konsumov. Zato je upravičena zahteva, da se prepove konsumom in ravno tako vsem večjim podjetjem nameščanje vajencev ali praktikantov v svojih prodajalnah. Ta mesta morajo zavzeti prvenstveno kvalificirani trg. pomočniki. Taka velika in gmotno solidna podjetja imajo tudi največjo možnost za primerno plačevanje svojih uslužbencev. Trg. pomočnik.

Cene za drva na Hrvatskem maksimirane

Uradno glasilo banske uprave v Zagrebu »Narodne novine« so objavile naredbo o rezerviranju in maksimalnih cenah za drva v banovini Hrvatski. Cene so določene nižje, kakor pa so zahtevali lesni industrialci, a je banska uprava prepričana, da se tudi po teh nižjih cenah more ugodno razvijati gospodarska delavnost.

Banska uprava v Zagrebu se je 7. t. m. glede naredbe sporazumela z ministrstvom za trgovino, ki bo predpisalo maksimalne cene za drva za vso Jugoslavijo.

Po novi naredbi mora vsak proizvajalec ali trgovec, ki ima več ko 500 kub. metrov drv, rezervirati polovico te količine za potrebe javnih ustanov, oz. prodati do konca septembra banski upravi, občinam in njihovim ustanovam, če te drva potrebujejo. Osem dni po objavi naredbe morajo proizvajalci oziroma trgovci svoje zaloge prijaviti. Nadalje se morajo registrirati vsi pravni posli, ki so bili sklenjeni pred objavo naredbe. Če se ob koncu 1. 1940. izkaže, da so potrebe na drvih za javne ustanove in oblasti pokrite, se more znova dovoliti tudi popolnoma svobodna prodaja drv. Kdor se proti določbam naredbe pregreši, se kaznuje z zaporom do 6 mesecev in denarno globo do 100.000 din, poleg tega pa se more obsoditi še na prisilno bivanje v drugem kraju za dobo 6 mesecev.

Po naredbi so cene drvam (za vagon) določene takole:

1. bukove cepanice po 2000, 1830, 1550 din;
2. bukove cepane okroglice po 1800, 1650 din.
3. gabrove cepanice po 2150, 1910, 1700 din;
4. gabrove cep. okroglice po 1800, 1700 din.
5. cerove cepanice po 1750, 1600, 1450 din;
6. cerove cep. okroglice po 1350, 1200 din.
7. jesenove cepanice I. po 1850, II. po 1750 din.
8. hrastove cepanice po 1650 do 1400 din.
9. brestove cepanice po 1320 din.
10. mešane trde po 1450 in 1320;
11. mehke mešane cepanice po 1400 din.
12. lipove cepanice po 1900 din.
13. bukove okroglice po 1230 in 1050 din;
14. gabrove okroglice po 1380 in 1200 din;
15. borove okroglice po 1200 din;
16. jesenove po 1200 din itd.

V teh cenah so vračunani stroški proizvodnje, poslovni davek, čisti dobiček proizvajalca. Cene se nanašajo na paritetno ceno franko vagon, postaja Novska.

K tej ceni se smejo prišteti pri prodaji na debelo še ti stroški:

1. efektivni železniški stroški,
2. stroški mestnih davščin,
3. stroški tovarnega lista in tehtanja (40 din za vagon),
4. stroški dovoza od razkladalne postaje do skladišča veletrgovca (največ 100 din za vagon),

5. stroški razkladanja in skladiščenja pri skladišču veletrgovca (40 din pri vagonu),

6. zaslužek veletrgovca 10% od

tako dobljene cene franko skladišče veletrgovca.

Količina suhih drv na vagon mora znašati 20 kubičnih metrov.

Trgovska akademija v Mariboru

Državna trgovska akademija v Mariboru, ki je bila ustanovljena pred poldrugim desetletjem, kmalu po ljubljanski, je dovršila te dni svoj pouk. Na zavodu je poučevalo deset profesorjev z ravnateljem g. Petrom Modicem na čelu. Zavod je sprejel v preteklem letu nekaj več učencev in je imel I. letnik paralelko, ki so jo posečale le dijakinje. Jeseni lanskega leta je vstopilo 221 dijakov in dijakinj, med letom je akademijo zapustilo troje učencev, tako da jih je koncem leta 1939/40. ostalo 218, in sicer 108 fantov in 110 deklet. Konec leta je I. razred štel v oddelku a (dijaki) 39 in v oddelku b (dekleta) 43, skupaj torej 82 učencev, v II. razredu 44, v III. 46 in v IV. razredu 46 učencev obojega spola.

Zanimiva je statistika učencev. Naših državljanov je bilo 214, po dva pa sta bila Nemca in Čeha. Starši 81 učencev so bili javni nameščenci, 23 zasebni nameščenci, 52 trgovci in industrijci, 24 obrtniki, 8 kmetovalci, 11 delavci, 13 je bilo pripadnikov svobodnih poklicev in 5 drugih poklicev.

Uspeh letošnjega šolskega leta je bil nadvse zadovoljiv. Z odliko je končalo razred 7, s prav dobrim uspehom 42, z dobrim uspehom 104 in z zadostnim uspehom 83 dijakov in dijakinj, skupaj 187. Padle jih je le 11, torej komaj 6%, 20 jih ima popravne izpite, 1 pa, v zadnjem letniku, razredni izpit, tako da bo polagal završni izpit šele v jeseni. Neugoden uspeh za znamuje na vsej akademiji torej le 32 učencev, t. j. komaj dobrih 15%. S pozitivnim učenim uspehom je zapustilo zavod 85% vseh dijakov in dijakinj. Zanimivo je, da je od deklet, ki jih je na zavodu bilo dvoje več kot fantov, doseglo 97 pozitiven uspeh, fantov pa 89. Neugoden uspeh beleži 19 dijakov in le 13 dijakinj.

K zaključnemu izpitu se je predstavilo 45 kandidatov zadnjega letnika (razen enega, ki ima razredni naknadni izpit), 26 fantov in 19 deklet.

Maturu so napravili vsi kandidati, padel ni torej niti eden, en dijak je maturiral celo z odliko. Završni izpit so napravili: Matilda Bauerle, Benon Berglez, Darinka Breclj, Martin Cvilak-Peklar, Cebular Zdravko, Crtomir Detela, Oton Dobovišek, Stefanija Drofe-

nik, Slavko Fatur, Danica Frelj, Ludovik Gönc, Herman Goll, Božo Gorup (z odliko), Avrelja Grisold, Vilibald Hecl, Zvonimir Jakopič, Erna Klobasa, Ema Koblar, Rudolf Kos, Ivana Cvetka Krajnik, Ana Lapuh, Marijan Lebar, Ivan Lorber, Vera Močivnik, Hrabroslav Pernat, Alojzij Petelin, Herta Pleterški, Elfrida Potisk, Ivan Potočnik, Ivan Pregrad, Marjeta Pschunder, Zofija Repolusk, Rita Schober, Ana Seršen, Matilda Sorrovia, Božena Srebotnjak, Teodor Stampach, Josip Sraj, Franjo Stefanec, Ivan Tomažič, Leopold Turčič, Adolf Veržun, Ljuban Vodeb, Borislav Zalokar in Karla Ziberna. Absolventi so pod vodstvom profesorja Arkota že nastopili običajno ekskurzijo, združeno z izletom, ki jih popelje preko Broda in Sarajeva v Dubrovnik in potem v Kotor in na Cetinje. Na povratku si bodo maturanti, ki bodo na potovanju 12 dni, ogledali tudi slovena Plitvička jezera v Liki.

Šolsko podjetje

Na zavodu obstoji delniška družba »Interes«, ki prav lepo deluje in skrbi predvsem za gmotno podporo dijakov. Kar so predniki v minulih letih ustvarili, so dijaki letos ohranili in izpopolnili. Dosegli so naravnost zavidljiv gmoten uspeh, hkrati pa so teoretično znanje izpopolnili s praktičnim delom. Skupni promet je dosegel 310.000 dinarjev in je bil največji od obstoja družbe. Velik del tega prometa je odpadel tudi letos na blagovni oddelek (šolske potrebščine itd.). Precej zanimanja pa je med dijaštvom tudi za štednjo pri bančnem oddelku in so znašale hranilne vloge nad 20.000 dinarjev. Številni delničarji se dvignili na 218. Sprejeta so bila nova pravila in se »Interes d. d.« sedaj imenuje »Dijaška zadruga z o. j. na drž. trgovski akademiji v Mariboru«.

Na zavodu deluje razen tega še dijaško združenje »Sidro«, ki skrbi za razvedrilo in za kulturni napredek učencev. Lepo se razvija pevski zbor, ki ga vodi ravnateljev namestnik, skladatelj profesor Vasilij Mirk. Zbor je priredil v aprilu akademijo, pri kateri so sodelovali tudi nekateri drugi dijaki in dijakinje, zlasti v veseloigri, in ki je prinesla lep dobiček za ekskurzijski fond.

Rusi obnavljajo finske tovarne

Sovjetski tisk poroča, da se na obalah Ladoškega jezera, ki so po mirovni pogodbi pripadle Sovjetski Rusiji, pospešeno dela na obnovi razdejanih tovarn. Tu je okoli 40 minov, več tovarn pohištva in papirja ter več žag. Nad 2000 delavcev je zaposlenih pri obnovi tovarn. Ena papirnica je že začela obratovati in izdela dnevno že s to ton papirja. Tudi več drugih tovarn in žag bo začelo v kratkem obratovati.

Zunanja trgovina

Vrednost bolgarskega izvoza v aprilu je znašala 423,4 milijona levov proti 274,3 milijona v istem mesecu lani. Vrednost uvoza pa se je v istem času povečala od 495 na 585 milijonov levov. Trgovinski saldo Bolgarske je bil torej pasiven letos za 161,5 proti 220,7 milijona levov lani. Marca meseca je bila bolgarska trgovinska bilanca pasivna samo za 77,8 milijona levov.

Proizvodnja zlata se bo predvidoma na Bolgarskem letos povečala od 207,5 kg v l. 1939. na 360 kg. Slovaška bo na podlagi dopolnilnega sporazuma z Madžarsko dobavila Madžarski 1500 vagonov drv, 3.150 vagonov rezanega in 150 va-

gonov okroglega iglastega lesa ter 260 vagonov brzojavnih drogov.

Slovaška je lansko leto izvozila v Nemčijo 107.000 stotov moke. Poleg tega je izvozila 4.635 stotov ječmena za živalsko krmo v Belgijo, 6020 stotov pšenične živalske krme na Dansko, 20.202 stotov živalske moke in 32.516 stotov otrobov v Anglijo.

Italijanska »Agenzia Economica Finanziaria« v Rimu je pokrenila vprašanje obnove gospodarskega sodelovanja s Francijo. Na odločilnih mestih se sedaj to vprašanje proučuje, da bi se našle najboljšje možnosti za obnovo gospodarskega prometa. Največja težava pa je pri tem določitev tečaja med frankom in liro.

Vsa podjetja v Italiji, ki pripadajo državljanom iz neprijateljskih držav, so bila postavljena pod državno kontrolo.

Danska nabavlja sedaj premog samo iz Nemčije. Prej je plačevala Danska angleški premog po 140 danskih kron za tono, sedaj pa plačuje za nemški premog samo po 115 danskih kron. Angleški premog je bil toliko dražji, ker je bila draga prevoznina in zavarovalnina.

Angleško trgovinsko ministrstvo je prepovedalo vsak izvoz v francoske kolonije Alžir, Tunis in Maroko.

Težka kriza je nastala v švedski vžgalniški industriji, ker je postala nemogoča oddaja švedskih vžgalnic na tujih trgih. Številne tovarne vžgalice so zato morale ustaviti svoje obratovanje.

Davčni svetovalec

Računska taksa

G. F. S. v R. Vprašanje: Izdal sem račun za vsoto 1200 din, in sicer je račun pisan na 2 listih, ki tvorita eno ker je vsota iz enega lista prenesena na drug list. Račun sem taksiral s 5 din, vendar me je organ finančne kontrole, ki ga je dobil v roke, opozoril, da bi moral nalepiti takso za 2 računa, to je dvakrat po 5 din. Prosim za pojasnilo, ali je mogoče, da ima organ finančne kontrole prav.

Odgovor: Predmet pobiranja računskih takse je račun po svoji vrednosti, a taksa se pobira od vsake pole (stabaka) tega računa, in sicer se mora kolkovati račun, ki sestoji iz več pol (listov) po celotni vrednosti računa. Ako n. pr. ves račun znaša 1001 din, a sestoji iz 3 listov (pol), se za vsak list tega računa plača računska taksa po 5 din, torej skupaj 15 din brez ozira na to, da je na posameznih listih napisan račun, ki znaša manjšo vsoto. Odkar se je v taksnem zakonu uveljavila odredba, da se računska taksa plačuje od vsake pole, oz. od vsakega oddvojenega lista (polpole), pa tudi če so ti listi med seboj mehanično spojeni, se gornja odredba ne sme izkoriščati v nasprotnem smislu. Predvsem se ne sme faktura pisati povsem kratko na eni strani lista, medtem ko bi se fakturi dodala n. pr. konsignacija ali popis blaga, pisan na več straneh.

Prodaja špirta z namočenim pelinom je zavezana točilni taksi.

G. T. R. v G. — Vprašanje: Do zdaj sem prodajal nerazredčen špirit z namočenim pelinom, ne da bi zahtevala finančna kontrola, naj plačam točilno takso. Sedaj naenkrat pa zahteva to takso, češ da je to ministrstvo za finance odredilo. Prosim, ali je to res?

Odgovor: Pri nas se na več krajih vrši taka prodaja, pa se ni nikdar zahtevala za to prodajo točilna taksa. Po našem mnenju je to tudi pravilno, ker po čl. 5. točarskega pravilnika smejo obratovalnice, v katerih se prodaja poleg ostalega trgovskega blaga tudi čist špirit, ki se le radi prodaje ne

razredčuje, prodajati brez plačila točilne takse. Vprašanje je le, ali se na špirit s tem, da se mu doda pelin, izvrišijo take spremembe, da se bi moralo smatrati, da špirit ni več čist. To vprašanje moramo zanikati. Za odgovor je odločilna jakost. Vendar ostane špirit s tem,

da se mu doda pelin, v pogledu jakosti neizpremenjen. Zato bi bilo le logično, da je tudi špirit z namočenim pelinom prost točilne takse. Navzlic temu pa je ministrstvo za finance na predlog ljubljanske finančne direkcije v zadnjem času odločilo, da je plačati

točilno takso tudi, ako se nerazredčenemu špirtu dodajajo kake materije, s katerimi se menja vonj ali okus čistega špirta. To stališče bi moglo sedaj menjati samo upravno sodstvo, kar je pa vsekar dolga pot.

jo. Vsak lastnik podjetja mora temeljito vedeti, katera sredstva so za pridobivanje upoštevna v njegovem podjetju in kako jih bo uporabil.

9. Enako važen je tudi prodajni načrt.

Potrebno je dati pravo vrednost prodajni ponudbi, prodajnim metodam in celokupnemu poslovnemu aparatu. Zavedati se moramo, kaj moremo in kaj želimo prodajati v raznih sezonah. Vsa razpoložljiva sredstva je treba uporabiti, da bomo vplivali čim ugodneje na prodajno stran trgovine, a vse to se nanaša na prečelje, izložbo, notranjost trgovine, oglaševanje in na vprašanje dobrega prodajnega oseba. Taka doslednost bo povečala možnosti vplivanja na odjemalce.

10. Lastnik podjetja mora misliti na bodočnost podjetja.

Po vsakem poslovnem uspehu je treba korak za korakom gledati na razširjenje podjetja. Zato je treba opazovati in proučevati brez prenehanja stranke, ponudbe in povpraševanje in tudi samo konkurenco. Poslovni človek mora biti sodoben in si mora prizadevati, da spozna svoje odjemalce z najnovejšimi stvarmi, ki so v prometu. Tako načrtno delo bo brez dvoma prineslo zanesljivo korist, na osnovi tega pa tudi uspeh trgovcu ali lastniku vsakega podjetja.

(Konec)

Trgovskemu naraščaju!

Deset nasvetov

za boljšo organizacijo trgovskega prometa

4. Odločilna je za vabilnost trgovine ponudba blaga.

Blago mora biti take vrste, da ima dober sloves in da se z lahkoto prodaja. Zato je važno poznavanje tržišča in da vemo, kaj kupci najraje kupujejo in česa potrebuje. Tako blago mora ustrezati odjemalskim krogom in sodobnim njihovim potrebam. Kakor je potrebno poznavanje nakupovanja blaga, tako je potrebno znanje o njegovi prodaji; to pa je odvisno od različnih izdelkov in pravih izvorov nabavljanja. Zato je potrebno, da se ponudba posameznih podjetij prilagodi potrebam krajevnih in pokrajinskih odjemalskih krogov. Pri tem se je treba ozirati tudi na ponudbo konkurence in se na osnovi tega prilagoditi tudi različnim zahtevam tržišča. Cena in kvaliteta porabe blaga zelo mnogo odločujeta o uspehu prodaje. Ponujanje blaga, ki nima prav najboljši sloves, ustvarja sorazmerno velike težave, ki zadržujejo urejeni tok poslovanja.

5. Posebno paznjo zasluži skladišče.

Tu je treba paziti, na nujno omejitev skladišča. Nobenega smisla nima v nekem poslu brez nazornosti prodajati vse predmete. Previden poslovni človek preizkuša najprej večje in bolj tekoče predmete. Zato se je treba omejiti na dejanske in tekoče posle, da se ne bi prodaja otežkočila. Predvsem je potrebno postaviti tok poslovanja na zdravo gospodarsko osnovo. Oskrbovanje skladišča mora biti tako, da se blago lahko večkrat proda in tako kapital

obrestuje, z zaslužkom pa pokrije nujni tehnični izdatki.

6. Nakupu blaga gre skrajna pozornost.

Prva naloga vsakega podjetja je, da si ustvari možnost ponudbe dobrega in tekočega blaga, da ima v trgovini zlasti tisto blago, ki se najbolj kupuje in rabi. Ni pretirano trditi, da je odvisen uspeh prodaje v mnogem od nakupa pravega blaga, ki ga želi odjemalec v tem podjetju kupiti in dobiti. Poslovni človek se mora pri nakupu blaga ravnati po tržišču, povpraševanju in potrebi blaga s strani odjemalcev, pa tudi po konkurenci. Nikdar ne sme izgubiti čut za mero. Tam kjer se podjetje ne znajde v svojem ustaljenem toku, se je treba ravnati po splošni potrebi, ki izvira iz prometa in najnovejšega povpraševanja.

7. Za gospodarski uspeh je važna prodajna režija.

Osnovni temelj podjetja je v minimalnem prometu, ki ga mora doseči vsak posameznik, ker morajo biti v vsakem podjetju najprej pokriti tekoči stroški. Med te ne spadajo samo goli stroški podjetja, temveč tudi izdatki, potrebni za življenje samega lastnika podjetja. Te izdatke je treba upoštevati in z njimi računati, da bi bil posameznik zmožen ustvariti ravnotežje med dohodki in izdatki. To dejstvo je prvi uspeh, ki ga moramo doseči v podjetju. Zato moramo izdatke in promet strogo kontrolirati, to pa je odvisno od dobrega vodenja knjig in kontrole.

V zdravem podjetju mora biti promet vedno večji od izdatkov.

Podjetje se mora rentirati iz leta v leto in odlagati stalni presežek. To zahteva strogo kalkulacijo, a vse to na osnovi računov trgovskega in gospodarskega zreliska v pogledu organizacije poslovnega dela.

8. Dejanski činitelj uspeha je odjemalec.

Zato je potrebno, da trgovec s posebno pazljivostjo vzgaja za sebe odjemalca in da ga na svoj način privabi. Pridobivanje odjemalcev v poslovnih podjetjih je najpomembnejša črta vsakega dela. To pridobivanje mora biti začeladeli urejeno po posebnem načrtu in temeljito organizirano. V mnogih podjetjih niso pazili na to, da je pridobivanje tisti krepki motor, ki daje pogonu močno funkci-

Iz prakse

Novo osebje

Ako nastopijo službo novi nastavljeni, tedaj novo osebje nikakor ne sme imeti kake prednosti pred starim, katero bi to težko prizadelo in bi čutilo to po pravici kot ponižanje. Šef imej vedno pred očmi, da morajo novinci, kateri so gotovo veliko obljubljali in se v začetku tudi kažejo z najlepše strani, šele dokazati, da hočejo in morejo držati to, kar so obljubljali. Navadno tisti, ki veliko govore in veliko obljubljajo, najmanj držijo. V resnici dober nameščenec je v začetku jako tih, študira svojega šefa in svoje nove tovariše, poslovni red in poslovne navade v novi trgovini in šele potem, ko se je udomačil, si upa z

besedo na dan. Marsikateri novi brbravi nastavljenec premoti šefa, da novince bolj upošteva kot svoje stare nameščenec, ki so si z dolгим delom priborili svoje položaje. Tako zaposlovanje žali stare nameščenec in delavoljnost se manjša. Uslužbenec ne smemo presojati po njih govorenju, temveč po njihovem delu takrat, ko mislijo, da jih nihče ne opazuje.

Šef mora točno poznati stremeljenja svojih nameščencev, sicer ne more postaviti vsakega na pravo mesto.

Nameščenec ne sme delati s strahom, temveč s samozavestjo. Ne smemo pa previdnosti zamenjati z bojazljivostjo. Vsak nameščenec se mora zavedati svoje odgovornosti!

H. N. Casson:

Business

(Prevedel Ivo Zor)

Luksus se je torej pocenil in demokratiziral, in to je posledica povečanega proizvodjanja. Vsak dober državljan, ki je vnet za blaginjo domovine, se mora pehati samo za enim ciljem — da bo v čim krajšem času čim več izdelal.

Tudi s stališča prodaje bi se dalo marsikaj reči glede tega osmega nauka. Vse pa, kar bi povedali, bi bilo v prid veletrgovine in v škodo malega trgovca.

Ta nauk nam kaže, kako se moti, kdor misli, da lahko branje cenje prodaje kakor veletrgovina.

Gotovo, branje cenje ima majhne stroške, ima pa zato tudi majhen promet.

Bazarji, kakršni je Woolworthov »Vse po 10 centov«, so bili ustanovljeni na osnovi tega nauka. Njih promet je tako velik in stanovit, da lahko delajo z najmanjšim dobičkom.

Gremo pa lahko še dalje. Ta nauk tudi opravičuje propagando in dokazuje, da dobro izvedena propaganda prav nič ne zvišuje prodajne cene blaga.

Reklama tako pospešuje prodajo, da ni potrešek, marveč prihranek. I, poročate, kdo pa potem plača stroške za reklamo? Nič! Ona plača samo sebe, pa ostane še nekaj dobička od nje. Seveda le tedaj, če je takšna, kakršna mora biti.

Kjer koli se je ohranilo ročno delo, je izdelek ali silno drag ali pa ne veliko prida. Kipi in slike bodo ostale vedno strahovito drage. Ker se pač ne izdelujejo na veliko. Vsak resnični umotvor je narejen samo v enem izvodu.

Industrija pa si je pridobila zaslug za umetnost s tem, da je razmnožila njene umotvore, ki jih lahko kupimo za smešno majhne vsote.

Le po zaslugi gramofonov lahko danes poslušamo, kadar koli se nam zahoče, glas največjih svetovnih pevcov. Carusovo petje vre iz zvočnika, kadar koli si poželimo. Primer, kako poceni povečano proizvodjanje celo največje užitek, da si jih lahko privoščimo.

Samo o tem osmem nauku bi lahko napisali celo

9

knjigo. Saj izraža načelo, ki je osnova vse industrijske in komercialne civilizacije. Marsikateri nespametnega podjetja bi sploh ne bili započeli, ako bi bili ta nauk bolje razumeli in prej spoznali!

Ako bi bil jaz industrialec ali proizvajalec kakršnega koli izdelka in bi želel, da bi bili moji sinovi to, kar sem jaz, bi jih vsako jutro po zajtrku zbral okoli sebe in jih vprašal: »Otroci, kakšno je vaše geslo za današnji dan?« In v zboru bi mi morali odgovoriti: »Povečano proizvodjanje zmanjšuje stroške!«

DEVETI NAUK.

Lastni stroški so vsota nabavnih in drugih stroškov.

To je tako razumljivo, kakor dvakrat dve je štiri. Kljub temu pa je propadlo mnogo podjetij in gospodarstev, ker lastniki niso poznali tega neizprosne nauka.

Ko bi hotel izraziti ta nauk v obliki pregovora, bi dejal: »Devetkrat premisli, preden enkrat storiš!«

Kakor večino naših naukov, so tudi tega spoznali šele zadnjih petnajst do dvajset let.

Najrazličnejši stroški (bodisi za stroje ali za gospodinjstvo) so tako silno narasli, da lahko ugonobe vse podjetje.

V lepih starih časih so bili režijski stroški razmeroma malenkostni. Vseh teh različnih strojev, ki jih danes ta dan imamo, nekdaj ni bilo; industrije in trgovine so bila skromna podjetja. Takrat je bilo dosti ljudi, ki so delali komaj za prehrano, in še ta je bila tako borna, da bi je danes noben posel ne maral. V manjših prodajalnah si komaj kaj dobili. Poklicev, za katere je potrebna izobrazba, takrat ni bilo, komaj eden na današnjih deset.

Kar se tiče stroškov, so bili časi, v katerih so živeli naši dedje, čisto drugačni. Mi plačujemo, plačujemo vedno več in kar naprej. Na vsak korak moramo izdajati denar. Zdi se, kakor bi bil vsak predmet, ki ga kupimo, avtomat, ki ima po več odprtih: eno za drobšč, drugo za srebrnike, tretjo za zlatnike. Kar plačamo za marsikatero stvar, je tako rekoč šele prvi obrok.

Recimo, da si kupimo na pr. gramofon. Kaj imamo od tega? Nič. Sam na sebi nima gramofon nobenega pomena. Samo da moramo kupovati vse življenje nove plo-

šče; ni torej nič drugega ko nove vrste vstopnica v novo vrsto izdatkov.

Ali pa si kupimo avto. Ko podpisemo ček, se nam zdi; kakor da smo izdali velik znesek enkrat za vselej. Potem pa dobimo račun, nato zopet enega in zopet in zopet nov račun. Ko smo plačali dvajsetega, se nam začne počasi odpirati, da je avtomobil prav za prav uslužbenec, ki prejema precej visoko plačo. Najmanj tako visoko kakor kakšen knjigovodja.

Imamo pa tudi stvari, kakor na pr. diamante, za katere se nam na prvi pogled zdi, da ne zahtevajo nobenih vzdrževalnih stroškov. Najmanj pa, kar izgubimo, so obresti nabavne cene. Diamanti nič ne donesajo in jih veliko laže izgubimo ali pa nam jih laže ukradejo, kakor pa v banki naložen denar.

Pri luksusu in udobnostih je gotovo, da je vsaka posamezna stvar veliko dražja, kot pa smo izpočetka hoteli dati zanjo, kajti ena reč zahteva drugo v izpopolnitev. Če kupimo pristno orientalsko preprogo, se poda samo na lepem, svetlem parketu. Parket zahteva novo slikarstvo ali tapete, to zopet nove zavese in tako naprej do neskončnosti.

Vsaka novo nabavljena stvar prinaša s seboj nove razmere in nepregledno vrsto novih želja in potreb.

V trgovskem govoru ni bolj nepravilne besede od izraza »končni znesek«. Neke vrste breme je ta pojem: čim dalje ga nosimo, tem težje je. Eden izmed najbolj nevarnih in varljivih izrazov je. Koliko trgovcev je propadlo, ker niso nikoli znali določiti končnega zneska!

»Lasna cena« ni tako preprosta zadeva kakor mlečna kaša, marveč je vsaj tako zamotana kakor »plum-pudding«. Sestavljena je iz nešteti delov, in mora biti kuhar že jako izkušen, da jo dobro sestavi. Knjigovodstvo, ki je potrebno za pravilno in vestno določitev lastne cene, presega tudi najdrznejšo domišljijo starokopitnih knjigovodij. Lahko bi rekli kakor Kipling: »Kaj ve o številkah tisti, ki ne pozna drugega ko številke!« Popolnoma je odklenkalo knjigovodjem, ki niso bili nič drugega ko stroji, ki so pisali številko pod številko, ki niso znali drugega kakor seštevati, odštevati, množiti in deliti ter niso imeli niti najmanjšega pojma, kaj njihove številke prav za prav pomenijo! (Dalje prihodnjik.)

Stanje naših kliringov

Po izkazu Narodne banke so se zgodile v prvem julijskem tednu znatne spremembe v stanju naših kliringov. Izkaz banke navaja naslednje izpremembe (vse številke v milijonih dotične valute):

Aktivni kliringi:	8,7	30,6
Bolgarska din	3,97	3,89
Nemčija RM	6,02	5,04
Češko-Moravska Kč	8,17	19,48
Turčija din	5,82	3,94
Francija fr. fr.	2,15	11,14
Franc. kolonije	1,63	12,63
Španija pezeta	2,93	2,93

Pasivni kliringi:

Belgija belg	1,33	1,33
Italija din	41,55	24,51
Madžarska din	18,98	9,09
Poljska din	18,89	18,89
Romunija din	7,37	7,83
Slovaška Ks	8,92	7,93

Stanje žetve po svetu

Vse kaže, da letošnja žetev v Evropi ne bo najboljša. Mnogo so temu krive številne povodnji in neugodno vreme, mnogo pa tudi vojni dogodki.

V Franciji je zaradi vojnih dogodkov in pomanjkanja delovnih sil mnogo manj zemlje posejane kot druga leta. V Veliki Britaniji pa je bilo nasprotno obdelane zemlje več. Stanje pšenice je odlično, enako tudi stanje ovsa in ječmena.

V Jugoslaviji so napravile veliko škodo povodnji in slabo vreme. Tudi na Madžarskem so napravile povodnji mnogo škode. Stanje posevkov ni ugodno. V Romuniji je stanje posevkov dobro, v Turčiji pa bo žetev zaradi povodnji manjša. V Sovjetski Rusiji je stanje normalno.

V Združenih državah Severne Amerike se ceni žetev na 116 milijonov metrskih stotov. V Kanadi kaže žetev dobro, ravno tako pa tudi v Argentini. V Britanski Indiji je letošnja žetev enaka lansk. Na Japonskem je stanje posevkov normalno, v Palestini pa odlično. V Severni Afriki upajo na dobro žetev, v Avstraliji pa na zelo dobro.

Grški klirinški dolgovi

Po grških uradnih podatkih je Grčija koncem junija dolgovala Jugoslaviji po kliringu 579 milijona drahem, Madžarski 148, Franciji 49,5, Belgiji 28,1, Sovjetski Rusiji 4,2 in Romuniji 14,9 milijona drahem. Na drugi strani pa je imela Grčija naslednje terjatve: od Nemčije 946.766 RM, od Češko-Moravske 2,3 mil. Kč ter od Italije 19,8 milijona drahem.

Nemške rezerve celuloze

DNB poroča: V nemških pristojnih krogih se poudarja, da je Nemčija bogato založena z rezervami celuloze. Predvsem izjavljajo v teh krogih, da je Nemčija glede celuloze brez skrbi zaradi svojih gozdov, ki so tako po skupni površini kakor tudi po kakovosti v stalnem dvigu. Poleg tega so iz našli nemški znanstveniki nove in mnogo bolj racionalne tehnične postopke za pridobivanje celuloze. Tako se sedaj pridobiva v Nemčiji celuloza tudi iz slame pšenice in riži, zlasti pa iz krompirjevih listov. V zvezi s tem se mora opozoriti, da bi mogla Nemčija z ozirom na svoje velikanske krompirjeve zasajene površine pokriti vso svojo potrebo na celulozi s proizvodnjo celuloze iz krompirjevih listov.

Uspeh osemurnika v SSSR

Sovjetski tisk poroča, da so se že prve dni po uvedbi osemurnika pokazali dobri uspehi tega razširjenja delovnega časa. Tako je dala avtomobilska tvornica v Gorkem v prvi izmenjavi že prvi dan 43 avtomobilov nad normalno proizvodnjo. Do konca tega leta bo povečala tovarna proizvodnjo avtomobilov za 30.000 voz. V raznih

tvornicah v Leningradu se je povečala proizvodnja za 15 odstotkov. Nadalje poroča sovjetski tisk, da bo tudi uralska težka industrija znatno povečala svojo proizvodnjo. Delavci, ki so zaposleni pri gradnji podzemne železnice, namenjajo še letos napraviti 780 m tunela več, kakor pa je bilo dosedaj

predvideno. Moskovska tvornica »Tuhgorka« bo zvišala svojo proizvodnjo tkanin za 174.000 metrov. Podobne vesti prihajajo tudi iz drugih krajev. Pripomniti pa je treba, da osemurnik ni bil uveden v vseh tovarnah, temveč le v za državno obrambo in državno gospodarstvo najvažnejših tovarnah.

Koliko so zadruge dobile podpor?

Bulletin Priv. agrarne banke štev. 7/8, objavlja, kakšne javne podpore so prejele razne zadruge organizacije v zadnjih letih. Po teh podatkih so prejele podpor:

Središnji savez seljač-kih zadrug v Zagrebu	33.000.000
Zveza zemljoradn. zadrug v Novem Sadu	5.500.000
Zveza zemljoradn. zadrug v Sarajevu	7.000.000
Zveza seljačkih zadrug v Sarajevu	4.500.000
Zadružni savez v Splitu	11.000.000
Zemaljski savez za kmet. kredit v Beogradu	20.000.000
Glavni savez srbskih zemaljskih zadrug	7.700.000
Zadružna zveza v Zagrebu	5.000.000
Zadr. Matica v Splitu	900.000
Zadružna zveza in Re-vizijska zveza v Ljubljani	12.000.000
skupno	106.600.000

Skupno torej nad 106 milijonov dinarjev. S tem pa še niso vštete vse bonitete, ki so jih dobivale zadruge organizacije od države in samoupravnih teles. Tako je dobila, kakor izrečno k gornjim podatkom dostavlja »Zadružni vestnik«,

Zadružna zveza v Ljubljani še 63 milij. dolgoročnega brezobrestnega posojila. Takšno posojilo je vredno na leto najmanj 2 milijona din, kar tudi ni malenkost.

Tu pa tudi niso še vštete ugodnosti, ki jih uživajo zadruge v obliki taksne prostosti in raznih davčnih ugodnosti. Kje pa so še privilegiji nabavljalnih zadrug drž. nameštencev.

A kje je efekt vseh teh velikan-skih podpor? Naša agrarna proizvodnja je še vedno daleč za proizvodnjo v naprednejših državah. Naša izvozna trgovina deželnih pridelkov je še vedno slabo organizirana, skratka: povsod je še vse polno neopravljenega dela.

Bilo bi res dobro, če bi enkrat namesto večnih slavonspevov na zadružništvo, ki velja vso celoto zelo mnogo, slišali enkrat tudi pozitivne uspehe o delu našega zadružništva.

To bi bilo tem bolj želeto, ker bodo morale naše zadruge enkrat misliti tudi na to, da bodo mogle živeti iz lastne sile, ne pa le na račun celote!

Neutemeljene govorice

Za razvoj tujskega prometa pri nas tudi letos ni ovir

Dejstvo, da letos skoraj ne bo k nam inozemcev, ki so prejšnja leta prišli v velikem številu v naša zdravilišča in letovišča, je nemara dalo povod govoricam, češ da je mnogo krajev ob Jadranu, pa tudi v Sloveniji in drugih delih Jugoslavije, kjer tokrat ni poskrbljeno za tujski promet. Po dobljenih informacijah so te govorice popolnoma neosnovane.

Vojna je naravno ustavila dotok inozemskih turistov, zato pa moramo napeti vse sile, da se kolikor mogoče poživimo naš notranji turizem. Res je, da naraščajoča draginja marsikaterga odvraca od običajnega posejanja letovišč in zdravilišč in tudi od priljubljenih krajskih ali daljših izletov, toda tujski promet nikakor še ni s tem zamrl. Tudi vreme nekoliko nagaja, vendar je v letoviških kljub vsem neprilikam vedno bolj živahno.

Nikakor ni res, da zlasti gostinski obrati predvsem v večjih turističnih krajih letos ne bi bili urejeni za sprejem gostov ali celo večjih skupin. Ugotavljamo, da so vsi turistični in gostinski obrati v vseh naših turističnih krajih, posebno v Sloveniji, kakor prejšnja leta tudi letos v polnem obratu. Povsod je dobro preskrbljeno za sprejem gostov, tudi večjih skupin. Ta ugotovitev je zlasti važna za naše dijake, ki so imeli doslej

lepo navado, da so v velikih počitnicah napravili izlete in poučne ekskurzije v bližnje in daljne kraje. Ni povoda, da bi naše dijaštvo letos prekinilo to lepo navado. Nasprotno, priporočljivo bi bilo, da bi ravno letos priredili čim več izletov v čim oddaljenejše kraje, saj mora tudi naš naraščaj po svojih, čeprav skromnih močeh gledati na to, da se v letošnji sezoni kolikor le mogoče poveča notranji tujski promet. Korporacije, ki jim je naloga, da propagirajo z nasveti, informacijami in raznimi olajšavami naš tujski promet, so vsakomur s potrebnimi pojasnili vedno na razpolago.

KNJIGOVEZNICA JUGOSLOVANSKE TISKARNE

reg. zadr. z o. zav.

LJUBLJANA KOPITARJEVA 6

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štrance, jourmale, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice

v Ljubljani
zadruga z noom. jamstvom

Obreštuje vloge po 4% do 5%
Eskomptira menice
Daje kratkoročna posojila pod
najugodnejšimi pogoji

Doma in po svetu

Sovjetski poslanik Plotnikov je obiskal pom. zun. ministra Smiljanca ter mu izročil kopijo svojih poverilnic. (Zun. min. dr. Cincar-Marković je namreč težko obolel za angino in zato ni mogel poslanika sprejeti.) Poslanik Plotnikov je nato obiskal še oba ostala pomočnika zun. ministra dr. Piljo in Jukića ter z obema imel daljši razgovor.

Predsednik vrhovnega sovjeta Kalinin je sprejel jugoslovanskega poslanika dr. Milana Gavrilovića, ki mu je izročil svoje poverilne listine.

Naša trgovinska delegacija na čelu s pomočnikom dr. Piljo je odpotovala na trgovinska pogajanja v Berlin. Gre za ureditev naše trgovine z državami, ki so zasedene od Nemčije.

Za redne profesorje na ljubljanski medicinski fakulteti so bili imenovani: dr. Franc Hribar za patološko medicino, dr. Karel Lušićki za interno medicino in doktor Božo Lavrič za kirurgijo.

Za direktorja beogradske radijske postaje je imenovan Stanislav Krakov, bivši direktor »Vremena«.

Po dolgem naporu se je posrečilo dvigniti rušilec »Ljubljano« s pomočjo cilindrov, ki so bili napolnjeni s stisnjenim zrakom.

Maksimiranje cen drv predlagajo nekateri. Zlasti so za maksimiranje cen v Zagrebu in Beogradu. Po nekkih predlogih naj bi se cena drvam maksimirala na 100 din za kubični meter. K tej ceni naj bi se pristeli še prevozní stroški in zaslužek, da bi se gibala cena drvam v podrobni prodaji od 140 do 150 din za kub. meter.

V Hercegovini bodo letos pridelali izredno veliko tobaka. Skupno cenijo ves pridelek na 9 milijonov kilogramov. Skladišča pa morejo sprejeti le 580 vagonov tobaka. Zgraditi bodo morali zato nova ali pa razširiti stara skladišča.

V Vojvodini se je že začela žetev pšenice. Po mnenju strokovnjakov bo letošnja žetev za polovico slabša od lanske. Dobro pa se popravlja kora in bo, če bo ugodno vreme trajalo še nadalje, letos žetev mnogo boljše kakor pa lani.

Mesto Križevci je brez koroze in koruzne moke. Pomanjkanje je nastalo v hipu, ko je bila maksimirana cena koruzi in koruzni moki.

Banska uprava v Zagrebu je nakupila za pasivne kraje Hrvatske 2855 vagonov živil in 436 vagonov krme.

V banovini Hrvatski je treba sezidati 260 novih šolskih poslopij, nad 400 šolskih poslopij pa je treba temeljito popraviti. Ban dr. Šubašić je sedaj določil kredit 19,5 milijona din za sezidavo in popravilo šolskih poslopij. Letos se bo sezidalo 54 novih šolskih poslopij, dozidava in povečuje se 148 šol, 186 šolskih poslopij pa bo popravljenih.

Zadružna zveza v Splitu se je fuzionirala z Zvezo zadrug Gospodarske sloge. Definitivna odločitev pade dne 28. in 29. avgusta, ko bo glavna skupščina Zadružne zveze.

Moskovski nogometni klub »Dinamo« je sprejel povabilo sarajevskega kluba »Hajduke«, da pride v Sarajevo na prijateljsko tekmo.

Vojvoda Windsorski je bil imenovan za guvernerja Bahamskega otočja.

Romunija je izstopila iz Zveze narodov, da s tem še bolj poudari svoje prijateljsko stališče za državi osi.

Dosedanji praški župan dr. Klapka je bil aretiran, ker da je podpral delovanje neke skupine, ki je bila v zvezi s tužino.

Tuži diplomati, ki so bili akreditirani pri nizozemski vladi, so na poziv nemške vlade zapustili Nizozemsko.

Italijanska komisija za izvedbo premirja je prišla v Toulon. Predvsem bo razpravljala o potrebnih ukrepih zaradi zadnjih britanskih napadov na francosko brodogradnjo.

Senator Charles Rethel je na seji francoskega senata predlagal, da se kaznujejo vsi tisti, ki so krivi, da je Francija kljub nezadostni vojaški pripravljenosti vstopila v vojno.

Velika francoska čezmorska parnika »De France« ter »Pasteur« sta bila zaplenjena od Angležev ter že ploveta pod angleško zastavo.

Velika aktivnost francoskih monarhistov se opaža v Franciji, Švici in Španiji. Glavni stan francoskih monarhistov je v Španskem Maroku.

V Franciji nameravajo uvesti kazenske za živila. Minister za preskrbo je sicer izjavil, da ima Francija zadosti živil, vendar pa so kazenske potrebne, da se uvede čim večje varčevanje z živili.

Nemci poročajo, da so njih podmornice potopile v zadnjem času

vsak teden za 100.000 ton sovražnih trgovskih ladij.

Letalski boji med nemškimi in angleškimi letali zavzemajo vedno večji obseg. Poročila o rezultatu teh bojev pa se ne ujemajo.

Velika pomorska bitka je bila med italijanskimi in angleškimi vojnimi ladjami. Italijanske ladje so v boju močno podpirale italijanska letala.

Vodstvo delavskih strokovnih zvez v Angliji se je izreklo proti nameravanemu novemu davku na preprodajo, ker bi bili s tem davkom zadeti samo siromašni sloji. Verjetno je, da zato novi davek ne bo uveden.

Romunski general Antonescu, ki je bil l. 1937. šef rom. generalnega štaba, je bil na svojem stanovanju aretiran. Antonescu je bil tudi vojni minister v Gogini vladi.

V Španiji se ustanovi falangistična milica, ki bo organizirana podobno, kakor je organizirana falangistična milica.

Predsednik irske vlade De Valera je izjavil dopisniku ameriškega lista »New York Times«, da bo Irska sicer ostala nevtralna, da pa se bo najodločneje branila, če bi bila napadena.

Izvršena je bila rekonstrukcija danske vlade, kateri se nadalje nadeluje Stauning. V vladi so zastopane vse štiri glavne danske stranke, a poleg njih so v vladi še nekatere vidnejše osebnosti.

Na obe strani panamskega kanala je položila ameriška vlada mine.

Italijanski parnik »Paganini«, ki je odplul iz Barija proti Draču z 920 vojniki in 30 člani posadke, se je potopil. 214 Italijanov in 6 Albancev je utonilo.

Nemški statistični urad je objavil, da se je na vzhodu Nemčije povečala za 189.000 kvadratnih kilometrov, število njenega prebivalstva pa je naraslo za 20,5 milijona ljudi.

Poštni in osební železniški promet med Švico in nezasedeno Francijo je zopet obnovljen.

Ves poslovni in potniški promet skozi Sueški prekop je ustavljen. Od začetka, t. j. l. 1869., je to prvi primer.

Občni zbori

Avtobusno podjetje »Jadranc« d. d. v Ljubljani ima svoj redni občni zbor 29. julija ob 11. uri v prostorih podružnice Jugoslovanske banke v Ljubljani, Gajeva ulica 3. Delnice se morajo položiti tri dni pred občnim zborom pri družbeni blagajni ali pa podružnici Jugoslovanske banke v Ljubljani.

Regulacija Mure

se bo med Veržejem in Spodnjo Moto nadaljevala. Licitacija bo dne 22. t. m. pri banski upravi v Ljubljani. Stroški so preračunani na 446.278 din.

Sejmi

15. julija: Skočijan, Pletenje, Sv. Kristof, Trbovlje, Beltinci;
16. julija: Ptuj, Dobje, Dol. Lendava;
17. julija: Ljubljana, Radeče/Zdm., Zdenska vas, Celje, Ptuj, Trbovlje, Muta, Podčetrtek, v Vercah, Ščavnica;
18. julija: Smihel-Stopiče, Velenje, Zabukovje n/Sevnico, Turnišče;
19. julija: Maribor, Marija Gradec, Laško;
20. julija: Brežice, Celje, Trbovlje, Bogojna, Loka pri Zsmu;
21. julija: Vel. Lašče, Strigova.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovani prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.